

PRIVREDNA/GOSPODARSKA
KOMORA FEDERACIJE
BOSNE I HERCEGOVINE

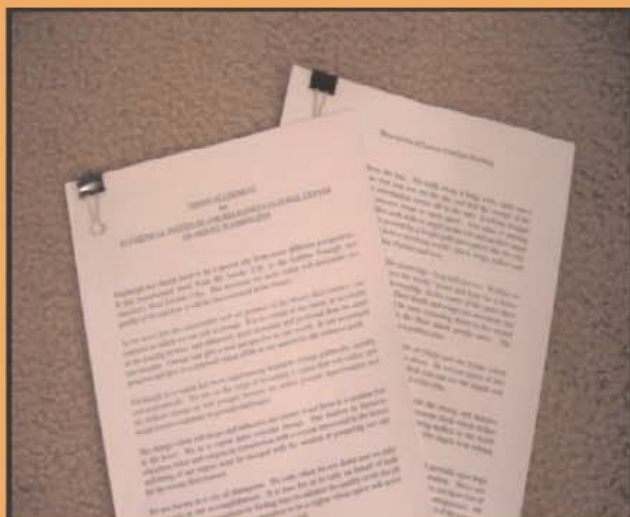
GLASNIK

Broj 43 * Godina VII * april/travanj 2006.

Skupština P/GKFBiH

Razmatrana i usvojena godišnja dokumenta

Razmatrana i usvojena godišnja dokumenta

Peta sjednica Skupštine P/GKFBiH, drugog saziva, održana je 12. aprila, u Sarajevu. Gosti su bili Ahmet Duranović, ispred Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, Petar Ravlija, Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije, Jozo Bejtić, Federalnog ministarstva razvoja, poduzetništva i obrta, i Petar Milanović, potpredsjednik V/SKBiH

Na Skupštini su razmatrana i usvojena godišnja dokumenta P/GKFBiH:

- Izvještaj o radu Privredne/Gospodarske komore FBiH za 2004. godinu;
- Izvještaj o finansijsko-materijalnom poslovanju P/GKFBiH za 2004. godinu;
- Okvirni program rada P/GKFBiH za 2005. godinu;
- Finansijski plan P/GKFBiH za 2005. godinu.

Prošlogodišnji rad Komore i stanje komorskog sistema u FBiH, te kratku ocjenu ukupnog privrednog

ambijenta u našoj zemlji dao je Avdo Rapa, predsjednik P/GKFBiH.

Prema statističkim podacima, stanje privrede je, uglavnom, nepromijenjeno u odnosu na 2004. godinu, naglasio je predsjednik.

Istakao je da u izvozu dominiraju robe metala i proizvoda od metala. Situacija se mijenja u drvnoj industriji, kroz povećanje izvoza namještaja, dok potencijal za veći izvoz predstavlja agrokompleks.

U uvozu dominiraju Volkswagen, Aluminiij, Global Ispat, Mittal Steel, Holdina, Energoinvest, TMD Ai, Hifa

OIL, Orbico, Violeta i ostvaruju 48 odsto uvoza.

Brojna su i mala i srednja preduzeća, koja nemaju adekvatan tretman i podršku.

Ocjenjuje se da je naša privreda dosta liberalizovana i nezaštićena, tako da se, i pored napora, ne ostvaruju odgovarajući rezultati.

U 2003., 2004. i 2005. godini ostvaren je značajan obim rasta industrijske proizvodnje prosječno oko osam odsto što je ohrabrujuće u pogledu oživljavanja privrede. Početkom 2006. u FBiH registrovano je

349.137 nezaposlenih lica što je povećanje za 1.659 u odnosu na kraj 2005. godine. U novembru 2005. godine zabilježena je nezaposlenost od 387.083 uposlenika, od kojih u privredi 215.724 ili 55,73 odsto.

Govoreći o procesu privatizacije, predsjednik Rapa je istakao da još nije završen i da se ne odvija prema planu. U narednom periodu slijedi restrukturiranje i privatizacija dijela javnog sektora privrede, za šta je potrebno utvrditi odgovarajuće strategije, a za pojedine djelatnosti i posebne propise. Zapažen je kontinuiran napredak metalnog i sektora energetike, hemijskog kompleksa, prerade aluminija, željezničkog, putničkog i teretnog saobraćaja, pripremnih radova na auto-putu koridora 5C, razvoja prerađivačke industrije, u drvnom sektoru, turizmu, sajamskoj privredi, poslovanju berzi, a bilježi se stabilnost u finansijskom i sektoru osiguranja i slično. U još dosta preduzeća u toku je privatizacija ili dokapitalizacija. Investiran je značajan dio stranog kapitala, što ohrabruje i upućuje na to da sa više optimizma ulaze u ovakve i slične projekte. Za poslovni ambijent neophodno je obezbijediti uslove u smislu saobraćajnih i tranzitnih dozvola, olakšica u viznom režimu i slično. PDV je već zaživio. Na prve analize imamo reakciju u pogledu njegovih efekata, na bazi čega će se utvrditi smjernice za dalje postupke. Poskupljenje energije i goriva uzrokuju poskupljenje proizvoda i usluga, u tom dijelu Komora preko svojih asocijacija pokušava ostvariti uticaj radi preduzimanja odgovarajućih mjera. Komora u uslovima neobaveznosti članstva mora zadržati poziciju zastupnika interesa cijele privrede. Veliku grupu privrednih subjekata čine mala i srednja preduzeća koja nemaju odgovarajući tretman u smislu obuhvata zakonskim projektima i programske podrške. Ocjenjuje se da je naša privreda suviše liberalizovana i nezaštićena tako da se, i pored napora, ne postižu odgovarajući rezultati.

Prema riječima Avde Rape, komore u FBiH su desetkovane u pogledu obezbjeđenja sredstava za ostvarivanje svojih funkcija. Konstantno je prisutan problem neadekvatne međusobne koordinacije aktivnosti.

U FBiH, praktično, postoje tri nivoa organiziranja i lobiranja i često pojedinačnog nastupa prema članicama, što ima negativan utjecaj na članstvo i obezbjeđenje sredstava.

Osnovne funkcije komora odnose se na zastupanje interesa članova, razvoj informatičkih servisa i usluga, savjetovanje i stručni rad, te promocije domaće poslovne prakse.

Da bi se na najbolji mogući način ispunile osnovne funkcije Komore, u prošloj godini je sačinila studiju pod nazivom "Status i organizacija P/GKFBiH u komorskom sistemu BiH". Cilj je bio da se utvrde osnove za budućnost ove komore u sistemu komora, te da se sagledaju činjenice koje se odnose na ustavno-pravne i sistemsko biznis područje, unutrašnje i vanjsko okruženje, šanse i opasnosti u kojima djeluju privredni subjekti, te druge okolnosti.

Kolegij predsjednika komora pokrenuo je pripremu idejnog projekta za informacioni sistem komora u FBiH, koji će biti uključen u sistem V/SKBiH. Na osnovu registra podataka koje komore mogu prikupiti od relevantnih institucija i direktno od privrednih subjekata može se osmisлити niz projekata uslužnog karaktera, informisanja, povezivanja, promocije...

Kada se govori o uključenju BiH u Evropsku uniju, u uvjetima građenja jedinstvenog ekonomskog prostora, kao jednog od osnovnih principa EU, moraćemo mijenjati sadašnju kompoziciju komorskog sistema, te redefiniirati uloge pojedinih nivoa komora.

Bez obzira na aspekt neobaveznosti članstva i još uvijek malog broja članova oko 1.200 (u 2003. godini kada je članstvo bilo obavezno bilo ih je 9.000), komore su uspjele zadržati imidž institucije za cijelu privredu.

Već imaju odgovarajuću podršku međunarodnih institucija i više se afirmišu i uvažavaju u odnosu na npr. prošlu godinu.

Orijentacija u radu Komore i dalje će biti program rada Vlade FBiH, njenih ministarstava, zakonodavne aktivnosti Parlamenta, te proces pridruživanja EU, zaključio je predsjednik Rapa.

Izmjena Odluke o finansiranju komora na sjednici Skupštine nije predložena, uz napomenu da je postojeća dosta fleksibilna i da su

GLASNIK

Privredna/Gospodarska komora
Federacije Bosne i Hercegovine

List izlazi mjesečno
Godina VII
Broj 43
April/travanj
2006.

GLASNIK uređuje
Redakcijski kolegij:
Željana Bevanda, glavni urednik,
Mira Idrizović,
odgovorni urednik,
članovi:
Šemsa Alimanović, Dubravka
Bandić, Ljubo Dadić, Fahrudin
Đikić, Juso Škaljić i Meliha Velić,
sekretar Redakcije.

DTP: "Privredna štampa"

Adresa:
Privredna/Gospodarska komora
FBiH
- za Glasnik -
71000 Sarajevo
Branislava Đurđeva 10/IV
Kontakt osoba: Meliha Velić
Telefon: 033/267-690
E-mail: m.velic@kfbih.com

Telefoni:
033/663-370 (centrala)
033/217-782
Faks: 033/217-783
www.kfbih.com

Izdavač:
"Privredna štampa" d.d. Sarajevo

Štampa:
"Birograf"
Sarajevo,
Kasima efendije Dobrače 14

Besplatan primjerak

njenom primjenom već ostvareni pozitivni rezultati.

1. Nakon rasprave usvojen je Izvještaj o radu P/GKFBiH za 2005. godinu i doneseni sljedeći zaključci:

* Komora je u cijelosti realizirala planirane aktivnosti.

* Rad Komore i u 2005. godini bio je limitiran sredstvima (prihodima), te je na bazi zaključaka Skupštine i aktivnim radom Upravnog odbora i menadžmenta posebno, te uštedama, finansijski plan realiziran.

* Rad nekih strukovnih asocijacija nije oživio, uglavnom, zbog nezainteresiranosti članica (banke, osiguranja, komunalne djelatnosti, hemijska industrija).

* Organizacija rada strukovnih asocijacija odvija se u kontinuitetu, što je i osnova za članstvo.

* Stručne službe Komore su rekonstruisane po novoj šemi organizacije.

2. Usvojen je Izvještaj o finansijsko-materijalnom poslovanju P/GKFBiH za 2005. godinu sa Izvještajem Nadzornog odbora o kontroli materijalno-finansijskog poslovanja P/GKFBiH za 2005. godinu i Izvještajem revizorske kuće o obavljenoj reviziji.

Povodom razmatranja Okvirnog programa aktivnosti P/GKFBiH za 2006. godinu, potpredsjednik Komore Jago Lasić, u svom obraćanju, osvrnuo se na one segmente na kojima će se Gospodarska komora FBiH konstantno angažovati da bi došlo do određenih pomjeranja.

Svoj razvoj BiH, a i Federacija, mora temeljiti na izvozu i na supstituciji uvoza proizvodnjom domaće robe, istakao je potpredsjednik Lasić. To je jedina kombinacija koja u ovom momentu odgovara Bosni i Hercegovini i Federaciji BiH. To znači da bi cilj izvozne politike BiH bio rast izvoza kvantitativno, primarna orijentacija i stvaranje uvjeta za brzi ekonomski razvoj i podizanje životnog standarda građana na konceptu izvoznog gospodarenja i supstituiranja uvozne robe domaćom proizvodnjom tamo gdje se ima šansi. Da bismo to postigli, moramo zahtijevati podizanje konkurentnosti sa sadašnje raspoložive konkurentnosti na efikasniju konkurentnost podržanu novim investicijama. Ovo znači

da će doći do strukturalnih promjena izvoza i konkurentske prednosti izvoza BiH. U provođenju izvozne strategije zemlje potrebno je osigurati i efikasnu mrežu svih zainteresiranih na unapređenju izvoza počev od vlada svih razina, javnih institucija, poslovnih asocijacija i gospodarskih društava. Moraju se strategijski istražiti određena ključna područja konkurentnosti bh. izvoza i detaljno predvidjeti mjere podizanja konkurentnosti bh. izvoza u smislu zemljopisne i strukturalne određenosti. Politiku poticaja izvoza potrebno je koncipirati sukladno pravilima Svjetske trgovinske organizacije u uvjetima tvrdih proračunskih ograničenja koja nameće politika valutnog odbora. Od Vlade će se zahtijevati da jasno definira podršku izvozno orijentiranim kompanijama i da se uključi preko svoje diplomatsko-konzularne mreže u jaču promociju izvoza BiH. Povećanjem izvoza moguće je pokrenuti privredni razvoj supstitucijom uvoza, ali kombinacija oba načina najbolja je za BiH, istakao je Jago Lasić. Snaženje izvoza nužnim čini stvaranja vanjskotrgovinske bilance zemlje i njene vanjske zaduženosti.

Nužno je odrediti granične prelaze. U BiH ima oko 340 graničnih prelaza i to robnih. Insistirace se da se odredi maksimalno sedam robnih graničnih prelaza, a od toga najmanje tri koja bi radila 24 sata sedam dana u tjednu, a imali bi kompletne službe od sanitarnih, fitopatoloških itd.

Posebna angažiranost treba da bude na polju smanjivanja poreza i doprinosa na plaće i iz plaća radi povećanja konkurentnosti. Na području FBiH imamo 68,98 odsto poreza i doprinosa na plaću, a dok Republika Srpska ima 52 odsto, Brčko Distrikt ima nešto manje.

Pokrenuti reformu obrazovanja u pravcu primjene znanja u strukovnim i tehničkim školama.

Intenzivirati rad bh. diplomacije na povećanju bh. izvoza, regulirati monopolsko ponašanje. Osobito treba obratiti pažnju na komunalno gospodarstvo radi smanjenja ulaznih troškova koji čine u kalkulaciji značajnu stavku. Radiće se na zaštiti domaćeg tržišta od dampinga, a do-

maće potrošače odmaknuti od nekalitetne robe. Praktički, imamo situaciju da sva roba iz sektora od 01 do 24, to znači od poljoprivre-dne proizvodnje do cigareta, ulazi kao damping roba na područje BiH, smatra potpredsjednik Lasić.

Kada se govori o monetarno-kreditnoj politici, mišljenja smo da treba ograničiti i smanjiti zaduživanje stanovništva, ali uvesti dodatno izdvajanje banaka za sve vrste potrošačkih kredita, tu se, prije svega, misli na auto-kredite, gotovinske kredite, dopušteni minus građana itd.

Kada je u pitanju carinska politika, komore će se zalagati da se sirovine, repromaterijali, investicijska oprema i rezervni dijelovi oslobode carinskih dažbina, isto kao i u svim zemljama odakle se uvozi roba. Na ovaj način bi se povećala konkurentnost domaće robe.

Agrar se ne posmatra kao razvojna već kao socijalna grana, te će i dalje ova oblast biti u prioritetu djelovanja komora u FBiH, istakao je Lasić.

Komora se zalagala za uvođenje modernog poreskog sustava kakav je PDV, on je izdašan, efikasan, sveobuhvatan i kao takav je sigurno pozitivan i potreban BiH. Međutim, pitanje jedne stope je diskutabilno i mislimo da će na tom polju vremenom morati doći do određenih promjena.

Potpredsjednik Lasić se osvrnuo na stanje u izvozu-uvozu. BiH je u prošloj godini ostvarila 3.826.000.000 KM izvoza, uvoz je bio 11.081.000 KM i porast izvoza je bio 27,8, a uvoza 18,25 odsto. Deficit se popeo na 7.955.000 KM i porastao je za 13,76 odsto. Komora će se angažirati na smanjenju uvoza. Uvoz bi trebao sljedećih pet godina rasti maksimalno godišnje tri odsto, a izvoz bi trebao zadržati postojeću stopu od 27,8 odsto da bi 2010. godine došli do vanjskotrgovinskog poravnanja. Ukoliko bi se nastavio isti tempo kao što je to bilo u 2005. godini, onda bi 2010. došli na deficit od 12.307.000 KM.

Kako je poznato, na nivou BiH je imenovan pregovarački tim za pregovore o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju EU. Glavni pregovarač Igor Davidović se već obratio Komori s molbom da se predloži lista poljoprivrednih proizvoda za koju bi

trebalo tražiti prelazni period za liberalizaciju trgovine. Na ovaj način komore se uključuju u procese pridruživanja EU.

Zastupnici u Skupštini uputili su pohvale Okvirnom programu aktivnosti Komore za 2006. godinu. U izlaganjima su istakli potrebu da se Komora još više uključi u donošenje pojedinih zakona, prijedloga koji dolaze od vlada. Često se neke stvari zaobiđu jer, na žalost, gro ljudi koji rade u Vladi nisu radili u proizvodnji i nisu vodili privredne subjekte i ne znaju mnogo o ljudima koji se "bore" sa proizvodnjom. Kada je u pitanju uvoz medicinskog potrošnog materijala, a to je dio u koji spadaju svi proizvodi osim lijekova, predloženo je da Komora izdejtstvuje da se pod hitno donese zakon o zaštiti uvoza i proizvodnji lijekova i medicinskog potrošnog materijala.

Proizvođači su istakli svoj interes da se smanje doprinosi na plaće i porez na plaće. Ako se želi povećati zaposlenost, standard i konkurencija u izvozu, proizvođači moraju imati neki stimulans i

država mora razmišljati o tome da bi možda izvoznike mogla stimulisati i na taj način. Zastupnici su predložili da se Komora, preko svojih komisija, izbori da učestvuje u donošenju "bremenitih" zakona, ali i da pokuša da dobije mišljenje od onih privrednih subjekata koji se bave proizvodnjom, te da oni kažu sve svoje poteškoće i probleme, zapravo, da predlože najprihvatljivija rješenja.

Dalje je predloženo da bi jedna od aktivnosti Komore trebala biti način i pojednostavljenje dobijanja garancija od banaka u BiH, u cilju povećanja izvoza.

Nakon rasprave donesen je Okvirni program aktivnosti P/GKFBiH za 2006. godinu sa zaključcima:

- Plan okvirno obuhvata aktivnosti Komore FBiH, organa, strukovnih asocijacija i uposlenika Stručne službe.

Na bazi ovoga plana sačiniti operativne planove po sektorima organizacije P/GKFBiH, kao i mjesečne operativne planove, radi praćenja aktivnosti i njihove realizacije u svim segmentima.

- Međukomorske odnose graditi na bazi postojećih zakona, statuta i drugih internih akata, te Studije "Organizacija i rad P/GKFBiH u okviru komorskog sistema u BiH".

- U 2006. godini nastaviti aktivnosti lobiranja privrednih subjekata za članstvo u Komori FBiH, uključujući i plaćanje članarine, kako bi se ovaj plan realizirao.

Zaključeno je da se ne mijenja Odluka o članarinama privrednim/gospodarskim komorama u FBiH i usvojen Finansijski plan Komore za 2006. godinu.

Pored godišnjih dokumenata, Skupština je donijela Odluku o raspisivanju izbora za organe i članove organa u privrednim/gospodarskim komorama u FBiH koji će se obaviti do 31. 05. 2006. godine, te Odluku o izborima za organe i članove organa P/GKFBiH, trećeg saziva, kojom su utvrđeni kriteriji za izbor zastupnika i način i postupak provođenja izbora.

M. IDRIZOVIĆ

BiH ima najveći rast vanjskotrgovinske bilance u regiji

Porast izvoza u prva tri mjeseca

Prema službenim podacima za prva tri mjeseca, BiH ima najveći rast vanjskotrgovinske bilance u ovom dijelu svijeta. Prema riječima Jage Lasića, dopredsjednika Privredne/Gospodarske komore FBiH, BiH je u prva tri mjeseca ove godine zabilježila veliki porast izvoza, što je u odnosu na prva tri mjeseca lani povećanje za 38,96 posto

- BiH je izvezla roba u prva tri mjeseca prošle godine u vrijednosti od 788 miliona KM, a u prva tri mjeseca ove godine čak 1,095 milijardi KM - izjavio je Lasić, te dodao da je uvoz za prva tri mjeseca prošle godine bio 2,04 milijarde KM, a za isto razdoblje ove godine 2,03 milijarde KM.

Obim izvoza i uvoza za prvo tromjesečje prošle godine iznosio je 2,827 milijardi KM, a u prvom tromjesečju ove godine 3,125 milijardi KM, odnosno porastao je za 10,84 posto u odnosu na isti period lani.

Uspoređujući s prvim tromjesečjem proteke godini, dopredsjednik Lasić je istaknuo da je vanjskotrgovinski deficit BiH za prva tri mjeseca ove godine pao za 25,21 posto, odnosno da je pokrivenost izvoza uvozom porasla za 39,57 posto.

Glavni uzrok za ovakve podatke o vanjskotrgovinskoj bilanci BiH treba tražiti u tomu što je u 12. mjesecu prošle godine, prije stupanja PDV-a na snagu, zabilježen visok rast

uvoza roba, tako da su stvorene ogromne zalihe, pa nema potrebe za njihovim daljnjim uvozom u prvom tromjesečju.

Ipak, prema pokazateljima, kretanje privrede u BiH može se smatrati uspješnim.

Ako bi se nastavio sličan trend, BiH bi za dvije godine izbalansirala odnos uvoza i izvoza.

Najviše roba u prva tri mjeseca uvezlo se iz Hrvatske, Slovenije, Njemačke, Italije, SiCG, a najviše izvezlo u Hrvatsku, Italiju, Njemačku, Sloveniju i SiCG.

BiH treba, u zemljama u koje najviše izvozi, otvoriti posebne ekonomske odjele pri konzularno-diplomatskim predstavništvima.

Izvoz u prva tri mjeseca ove godine iznosio je 766 miliona KM, a uvoz 1,152 milijarde KM. To znači da je deficit bio 386 miliona KM, odnosno pokrivenost uvoza izvozom čak 66,49 posto. Što se tiče poljoprivrede, iskazan je ogroman deficit, koji u prva tri mjeseca iznosi 229 miliona KM, odnosno pokrivenost uvoza izvozom bila je svega osam posto.

U odnosu na isto razdoblje prošle godine deficit je još veći.

- Poljoprivreda je rak-rana gospodarstva FBiH, kao i BiH - ocjenjuje Lasić, te poručuje da ta oblast ekonomije mora od države imati poseban tretman. Za razliku od poljoprivrede, značajan porast vanjskotrgovinske bilance je u industriji. Prema podacima, FBiH je u prva tri mjeseca ove godine izvezla 746 miliona KM, a uvezla 903 miliona, što znači da je pokrivenost uvoza izvozom čak 82,61 posto.

Sastanak predstavnika županija i županijskih komora FBiH i RH

Kandidirati zajedničke projekte

U okviru Međunarodnog sajma gospodarstva "Mostar 2006", u organizaciji P/GKFBiH, održan je sastanak predstavnika županija i županijskih komora iz Republike Hrvatske i Federacije BiH, na kojem je raspravljano o zajedničkim problemima i interesima tih županija. Tijekom sastanka osnovano je i posebno povjerenstvo koje će, u suradnji sa županijama, kandidirati zajedničke projekte Predpristupnim fondovima EU. Govoreći o Jadranskoj euroregiji, župan splitsko-dalmatinski Ante Sanader kazao

je da u tu regiju spadaju sve susjedne koje graniče s Jadranskim morem, što znači da bi se tu nalazila i naša Hercegovačko-neretvanska županija, što, ipak, ovisi od institucija vlasti.

Sanader je dodao kako to nije političko udruženje već međunarodna udruga teritorijalnih ustanova i institucija s područja regija koje graniče s Jadranskim morem. Izrazio je želju da se na području nekih županija u FBiH i priobalnih županija u RH napravi regija gdje bi se rješavali gospodarski i ekološki problemi.

"Naš gorući problem jeste da se još jednom ne ponovi nedavni incident na Neretvi koji može uništiti i nju i Malostonski zaljev", kazao je Jago Lasić, dopredsjednik P/GKFBiH, te dodao da će se najvjerojatnije u mjestima kroz koja prolaze rijeke koje se ulijevaju u Neretvu ugraditi pročišćivači otpadnih tehnoloških voda, što bi mogao biti jedan od projekata koji će se kandidirati Predpristupnim fondovima EU.

M. I.

Za Sporazum o stabilizaciji

Imenovan pregovarački tim

Vijeće ministara BiH donijelo je Odluku o smjernicama za organizaciju i rad pregovaračkog tima i radnih grupa za pregovaranje o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju između BiH i Evropskih zajednica i njihovih država

Navedenom Odlukom imenovan je pregovarački tim BiH i šefovi radnih grupa. Tim povodom Igor Davidović, glavni pregovarač, i Dragiša Mekić, šef radne grupe 2 - Slobodno kretanje roba, u Privrednoj/Gospodarskoj komori FBiH dogovorili su dalje aktivnosti za vođenje pregovora za zaključivanje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju BiH sa EU.

U Radnoj grupi 2 - Slobodno kretanje roba formirane su i dvije podgrupe: Podgrupa za bazne poljoprivredne proizvode i proizvode od ribe i Podgrupa za prerađene poljoprivredne proizvode.

Bosanskohercegovačka strana treba pripremiti i Evropskoj komisiji dostaviti svoju ponudu za koncesije za poljoprivredne proizvode, prerađevine i proizvode od ribe:

* listu poljoprivrednih proizvoda koja može, odmah na početku Sporazuma, biti u potpunosti liberalizirana (carina 0 odsto);

* listu poljoprivrednih proizvoda za koju bi trebalo tražiti prelazni period za liberalizaciju od maksimalno pet godina;

* listu poljoprivrednih proizvoda, koji se smatraju najviše osjetljivim, pa bi trebalo tražiti najduži prelazni period, od maksimalno osam godina;

* listu izuzetno osjetljivih poljoprivrednih proizvoda za koje bi se zadržala maksimalna zaštita do ulaska u EU (mali broj proizvoda).

Svi prijedlozi moraju biti potkrijepljeni podacima o proizvodnji, kapacitetima i drugim relevantnim podacima koji će poslužiti kao prilog argumentaciji bh. pregovaračkom timu prilikom dostavljanja ponuda Evropskoj komisiji.

Na inicijativu Davidovića, Privredna/Gospodarska komora FBiH izrazila je spremnost da unutar Udruženja poljoprivrede, prehrambene i duhanske industrije i vodoprivrede i sa svojim inicijativama i prijedlozima da svoj doprinos za usješno vođenje pregovora o pridruživanju BiH Evropskoj uniji.

M. MEŠANOVIĆ

Zaštititi domaću proizvodnju

Privredna/Gospodarska komora FBiH, početkom aprila, uputila je zahtjeve Ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva FBiH koje prenosimo:

Zakonom o vanjskotrgovinskom poslovanju BiH omogućeno je uvođenje privremenih mjera zaštite domaće proizvodnje, u slučaju poremećaja na domaćem tržištu.

Trenutno na tržištu FBiH ima oko 1.500 tona smrznutog pilećeg mesa koje ne može progutati domaće tržište kao iskonfekcionisano pileće meso, odnosno cijelo pile.

Predlažemo da domaći mesoprerađivači, kroz iskošteno pileće meso otkupe i prerade ukupnu količinu na zalihama.

Da bi se otkupilo i preradilo pileće meso iz FBiH, potrebno je:

1. Odluku o usaglašavanju i utvrđivanja carinske tarife BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 91/05), u dijelu tarifne kvote u potpunosti primijeniti, a staviti izvan snage Odluku o utvrđivanju omjera za otkup domaće primarne proizvodnje za koje se veže korištenje tarifnih kvota ("Službeni glasnik BiH", broj 92/05).

2. Mesoprerađivači se obavezuju da će otkupiti ukupne količine iskorištenog pilećeg mesa uz uvjet primjene pod 1. navedenih odluka.

3. Traži se produženje tarifnih kvota svaka tri mjeseca dok se tržište ne normalizira, kako bi bili zadovoljeni interesi i primarne proizvodnje i mesoprerađivača.

4. Traži se da se aktivira rad komisija za praćenje provedbe Ugovora o slobodnoj trgovini i da se napokon uradi i donese pravilnik o kvaliteti proizvoda.

5. U pravitku Vam dostavljamo i prijedlog sistemskih mjera za poboljšanje uvjeta poslovanja mljekara u BiH (koji je i prije dostavljen).

Posjete

Velika privredna delegacija Turske u BiH

U posjeti BiH, početkom aprila, boravila je privredna delegacija Turske koju su sačinjavali predstavnici preko 300 najznačajnijih turskih kompanija iz svih oblasti privrede. Tursku delegaciju predvodio je Rifat Hisarciklioglu, predsjednik Unije komora i berzi Turske, a domaćin im je bila Vanjskotrgovinska komora BiH i predsjednik Mahir Hadžiahmetović.

Cilj ove posjete je da se identifikiraju načini smanjenja negativnog trgovinskog bilansa BiH sa Republikom Turskom. Mogući izvoz naših kompanija u Tursku i produktivno investiranje u BiH rješenje je trenutnog debalansa u razmjeni.

Privrednicima se na skupu obratio i Adnan Terzić, predsjedavajući

Vijeća ministara BiH, naglasivši da očekuje od poslovnih ljudi iz Turske ulaganja u proizvodnju u BiH kao što je to učinio i koncern "Hayat" u maglajski "Natron". Predloženo je i formiranje zajedničkih kompanija koje će proizvoditi za tržišta obje zemlje i zajednički nastup na trećim tržištima, kao najbolji način da se privredna suradnja podigne na viši nivo.

V/SKBiH i Unija komora i berzi Turske potpisale su zajednički akcioni plan, kao dokument kojim će poboljšati privredne odnose na zadovoljstvo obje strane, jer se promet i industrijska suradnja u oba smjera odvijaju na bazi Ugovora o slobodnoj trgovini, bez ikakvih carinskih ograničenja. Š. A.

Nastavlja se obuka
budućih stečajnih
upravitelja

**40 osoba
položilo
stručni ispit**

Privredna/Gospodarska komora FBiH, u saradnji s firmom Revicon i Ekonomskim fakultetom Sarajevo, nastavlja obuku budućih stečajnih upravitelja. Trećom fazom obuke obuhvaćeno je oko 60 polaznika. U prvoj grupi edukaciju je prošlo 95 kandidata, u drugoj 55, a seminari su održavani vikendima u drugoj polovini prošle i početkom ove godine. Prema informacijama Federalnog ministarstva pravde, dostavljenim Ekonomsko-socijalnom vijeću FBiH, dosad je svega 40 osoba položilo stručni ispit za stečajnog upravitelja. Budući da i ESV insistira na utvrđivanju liste stečajnih upravitelja, Federalno ministarstvo pravde je posredstvom predsjednika općinskih sudova s privrednim odjeljenjima, koji su nadležni za vođenje stečajnih postupaka, pozvalo educirane kandidate da u Federalnom ministarstvu pravde pristupe polaganju stručnog ispita za stečajnog upravitelja. Iz tog ministarstva napominju da će za nekoliko mjeseci prestati važenje privremene liste stečajnih upravitelja s koje nadležni sudovi u FBiH angažuju stečajne upravitelje. Nužno je da stečajni upravitelji s privremene liste (ako su educirani kod P/GKFBiH) polože stručni ispit u Ministarstvu pravde FBiH, a u protivnom će im uskoro prestati svojstvo stečajnog upravitelja i neće se moći angažovati u stečajnim postupcima mimo liste stečajnih upravitelja.

M. I.

Uspješna aktivnost Komore

Prema ovoj Odluci iza tačke deset dodaju se nove (11 i 12).

TAČKA 11: 50% OD NAJNIŽE PLAĆE ISPLAĆENE U FEDERACIJI BiH PREMA POSLJEDNJEM OBJAVLJENOM PODATKU FEDERALNOG ZAVODA ZA STATISTIKU ZA ZAPOSLENE U TEKSTILNOJ, KOŽARSKOJ I INDUSTRIJI OBUĆE.

Ovom Odlukom realizirana je dugogodišnja želja uposlenih u industriji tekstila, kože i obuće da se doprinosi na plaće isplaćuju 50 odsto od najniže plaće isplaćene u Federaciji BiH i da je to, isključivo, vezano za primanja u industriji tekstila, kože i obuće bez obzira na prosječna primanja u drugim industrijskim granama.

Njeno usvajanje rezultat je kontinuiranih aktivnosti P/GKFBiH, tj. njenog Sektora za tekstilno, kožarsko-prerađivačku industriju zajedno sa svim članovima Udruženja.

- Sigurni smo da bez naših zajedničkih zahtjeva prema Vladi FBiH, bez obzira na to u kojem je sazivu bila, ne bi došlo do realizacije naših prijedloga što dokazuje da se uspjeh može postići samo zajedničkim aktivnostima - ističu članovi Grupacije.

U skladu sa zaključcima sa zadnjeg sastanka, Grupacija P/GKFBiH

Odluka o izmjeni Zakona o doprinosima usvojena na Predstavničkom domu 28. 02. 2006. godine, na sjednici Doma naroda 22. marta ove godine, objavljena je u "Sl. novinama FBiH" broj 17/06, od 12. aprila

je uspjela dobiti mišljenje Uprave za indirektno oporezivanje, tj. njenog Sektora za carine, koje se odnosi na smanjenje visine garancija na poslovima unutrašnje obrade.

Sektor za carine je podržao prijedlog o smanjenju visine garancija i uputio ga Upravnom odboru i

Ministarskom vijeću na razmatranje i usvajanje.

Shodno takvom stavu Uprave za indirektno oporezivanje, Komora je uputila zahtjev Adnanu Terziću, predsjedavajućem Vijeća ministara, da prijedlog uvrsti na dnevni red Vijeća ministara po hitnom postupku i donese pozitivno rješenje.

Članovi Grupacije očekuju da će Vijeće ministara uvažiti njihov zahtjev i pokazati kako im je stalo da se industrija tekstila, kože i obuće barem dijelom dovede u normalnije poslovanje.

Ovo dokazuje da P/GKFBiH bez obzira na tešku finansijsku situaciju nije zanemarila svoj odnos prema problemima u bilo kojim industrijskim granama nego i dalje nastoji zajedno sa kompanijama kroz svoja sektorska udruženja pomoći da se riješe problemi. H. B.

Okrugli sto

Primjena HACCP sistema kontrole

Zavod za higijenski nadzor namirnica i zaštitu životne sredine Fakulteta veterinarske medicine iz Sarajeva i Međunarodna finansijska korporacija (IFC) potpisat će Memorandum o razumijevanju o širenju informacija o HACCP-u prema prehranbeno-prerađivačkim kompanijama, preko pilot-okruglih stolova.

Učesnici skupova bit će upoznati s osnovnim principima i karakteristikama kontrolnih sistema HACCP-a, zakonodavnim okvirom u BiH u tom kontekstu, kao i razlozima za njegovu praktičnu pri-

mjenu kod prehranbeno-prerađivačkih kompanija u BiH. Bit će prikazan položaj ove grane industrije i kapaciteti kompanija u BiH za apsorpciju HACCP-a, pošto će do kraja godine HACCP u BiH postati zakonska obaveza. HACCP (Hazard Analysis Critical Control Points - analiza rizika kontrolom kritičnih tačaka) široko je primjenjiv pristup kontroli proizvodnje ne samo hrane već i u drugim industrijskim granama. Ovaj sistem kontrole vremenom se proširio i postao zakonska obaveza u gotovo svim granama prehranbene industrije SAD, EU, Japana i

drugih razvijenih zemalja svijeta. Implementacija HACCP sistema kontrole je postala zakonska obaveza i za domaću prehranbenu industriju na osnovu odluke Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH.

Međunarodna finansijska korporacija (IFC) sprovodi Program "uvođenja međunarodnih tehničkih standarda i regulative" koji finansira Ministarstvo vanjskih poslova Kraljevine Norveške. Program se lansira kampanjom uvođenja tehničkih standarda u javnost u okviru privatnog sektora u BiH. (FENA)

Nesređen ekonomski ambijent

Bez donošenja Zakona o duhanu BiH, na koji se čeka već šest godina, ne može se stati u kraj prekomjernom i nekontrolisanom uvozu cigareta niti zaštititi interes primarnih proizvođača duhana. Ovo je istaknuto na sastanku Grupacije duhanske privrede.

U prošloj godini u BiH uvezeno je 7.000 tona cigareta u vrijednosti preko 100 miliona KM, a u prva tri mjeseca ove godine 1.300 tona cigareta u vrijednosti oko 24 miliona KM. Potrošnja cigareta u BiH je 8.000 tona, tri domaće tvornice cigareta (Sarajevo, Banja Luka, Mostar) prodale su, na domaćem tržištu, 4.000 tona. Gdje je razlika od 3.000 tona? Duhanari su mišljenja da ovim poslovima komanduju pojedini lobiji kojima odugovlačenje donošenja Zakona o duhanu i ovako nesređen ekonomski ambijent i te kako odgovara.

Ukoliko se ne sredi stanje u duhanskoj privredi i ne stane u kraj lobijima, poljoprivrednici će izgubiti interes za uzgoj duhana, fabrike smanjiti proizvodnju, a državi i državnom budžetu znatno manje će dolaziti novca.

Proizvođači i prerađivači duhana zatražiće hitan sastanak sa predsjedavajućim Vijeća ministara BiH Adnanom Terzićem u nadi da će se konačno ubrzati donošenje Zakona o duhanu i posebnom porezu na duhanske proizvode na nivou države.

Poljoprivredni proizvođači u RS na osnovu obradivih površina energente (D2) plaćaju 1,00 KM litru, dok u FBiH proizvođači plaćaju 1,70 KM/l. U više navrata traženo je od Vlade FBiH da se poljoprivrednim proizvođačima regresira gorivo i da imaju isti tretman kao i proizvođači u RS. Zaključeno je da se ponovo uputi zahtjev Vladi FBiH i resornim ministarstvima da se regresira nabavka goriva poljoprivrednim proizvođačima.

M. MEŠANOVIĆ

Zaštitne - minimalno otkupne cijene duhana roda 2006. godine

Rodni tip	Klasa	Zaštitna cijena KM/kg
VIRGINIJA	I	3,40
	II	3,00
	III	2,40
	IV	1,70
	V	1,20
	VI	0,70
BERLEY	I	2,40
	II	2,10
	III	1,70
	IV	1,40
	V	1,00
	VI	0,70
HERCEGOVAC	A - 1	4,10
	A - 2	3,10
	A - 3	2,40
	B - 1	3,70
	B - 2	2,80
	B - 3	1,90
4. klasa	1,00	
Buđavi duhan		
VIRGINIJA	0,50 KM/kg	
HERCEGOVAC	0,50 KM/kg	
BERLEY	0,40 KM/kg	

Utvrđene zaštitne minimalne cijene, ovogodišnjeg roda duhana, već godinama se ne mijenjaju.

Proizvođači duhana su predložili da se poticaji za ovogodišnju proizvodnju povećaju za 10 do 15 odsto: za Hercegovac poticaji bi trebali iznositi 1,50 KM/kg, za Virginiju sa dosadašnjih 1,20 na 1,40 KM/kg, a za Berley sa 1,00 na 1,20 KM/kg. Proizvođači svoj prijedlog smatraju opravdanim, jer su i ukupna sredstva za poticaje za ovogodišnju poljoprivrednu proizvodnju znatno veća nego prošle godine.

Isplata poticaja trebala bi biti u kalendarskoj godini kao što je to i u Republici Srpskoj.

M. M.

Proizvođači sjemenskog krompira

Predviđeni poticaji od 318.000 KM

Na sastanku Grupacije proizvođača sjemenskog krompira, koji je održan 11. aprila, razmatran je plan proizvodnje sjemenskog krompira i prijedlog poticaja za ovu proizvodnju u 2006. godini.

Proizvođači sjemenskog krompira prijavili su u ovoj godini proizvodnju sjemena iz kategorije Elite (raznih sorti) sljedeće sjetvene površine:

Proizvođač	Sjetvene površine ha
PD "Vlašić" Travnik	15
PP "Poljoprodukt" Bugojno	12
IMB Bugojno	8
ZZ "Fojnica" Fojnica	10
"Agraria Centar" Glamoč	20
"Poljoprom" Bijač	40
"Poljoprivredno sjemenarstvo" Kujan	5
ZZ "Agropodrinje" Goražde	8
ukupno:	118

Ukupne sjetvene površine po kantonima:

kanton/županija	sjetvene površine ha
Srednjobosanski	45
Hercegbosanski	20
Unsko-sanski	40
Hercegovačko-neretvanski	5
Bosanskopodrinjski	8
ukupno:	118

Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva predvidjelo je poticaje za proizvodnju krompira na površini od 159 ha u ukupnom iznosu od 318.000 KM ili 2.000 KM/ha. Pošto su prijavljene sjetvene površine manje za 31 ha od površina koje je planiralo Ministarstvo, zaključeno je da se predviđena novčana sredstva (318.000 KM)

raspodijele u skladu sa prijavljenim sjetvenim površinama po kantonima.

Poticaji za proizvodnju sjemenskog krompira roda 2005. godine (prema prinosima i kriterijima za ostvarivanje poticaja) iznosili su 5.000 KM/ha. Upućen je zahtjev Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva da novčani poticaj za proizvodnju sjemenskog

krompira u 2006. godini iznosi 3.000 KM/ha, uz napomenu da su izdvojena sredstva za poticaje znatno veća u odnosu na prošlu godinu i da se uzmu u obzir sjetvene površine koje su proizvođači planirali zasijati sjemenskim krompirom u ovoj godini.

M. MEŠANOVIĆ

U FBiH ove godine

Više sredstava za poljoprivredu

Vlada FBiH u ovoj godini primarnu poljoprivrednu proizvodnju podržat će s 28 miliona KM, što je u odnosu na proteklu godinu više za 12,26 miliona KM. Od ukupne sume 34,2 odsto sredstava namijenjeno je biljnoj proizvodnji, za animalnu bit će izdvojeno 53,12 odsto, a za kapitalna ulaganja 5,9 odsto sredstava. Od sredstava za podršku biljnoj proizvodnji (9,5 miliona KM) najviše će, odnosno 29,4 odsto, biti raspodijeljeno u Hercegovačko-

neretvanskom kantonu, dok će za podršku animalnoj proizvodnji, od 14,8 miliona KM, najviše sredstava, 23 odsto, biti raspodijeljeno u Unsko-sanskom kantonu. Novčana sredstva u tu svrhu bit će izdvojena kroz Program utroška sredstava sa kriterijima njihove raspodjele za poticaje u poljoprivredi i taj iznos čini tri odsto ovogodišnjeg federalnog budžeta. Spomenuti program, kako ocjenjuju u Vladi, treba da doprinese povećanju obima poljoprivredne proizvodnje u FBiH, zadovolji potrebe domaćeg tržišta i osigura sirovine za industriju.

Pravo na korištenje sredstava prema odluci Vlade imaju oni koji su na teritoriji FBiH ostvarili primarnu poljoprivrednu proizvodnju ili poljoprivrednu djelatnost i koji su registrirani za obavljanje poljoprivredne djelatnosti.

Stvaranje novih radnih mjesta prioritet

Stvaranje novih radnih mjesta je pojedinačno najhitniji zadatak sa kojim se suočavaju političari u BiH, rekao je visoki predstavnik Kristijan Švarc Šiling (Christian Schwarz-Schilling), te dodao da će sposobnost kandidata da izvuku koristi iz ekonomskih reformi i drugih mjera koje su dio procesa stabilizacije i pridruživanja biti "temelj na kojima će se održati oktobarski izbori"

Visoki predstavnik se obratio na sastanku Ekonomskog koordinacijskog odbora u Sarajevu, tijela koje čine trojica premijera i ministri finansija, te drugi zvaničnici čije nadležnosti uključuju ekonomska pitanja.

"Za mene je ekonomski razvoj ključni prioritet. Od dolaska u ovu zemlju, održavam sastanke sa poslovnim ljudima u BiH kako bih našao načina da olakšam privlačenje investicija i stvaranje novih radnih mjesta", kazao je visoki predstavnik.

Dodao je da proces stabilizacije i pridruživanja predstavlja nacrt za ekonomsku politiku koji podržava širok spektar stranaka, a da je pitanje koji politički lideri mogu taj nacrt

pretvoriti u realnost i koliko brzo mogu doći do rezultata.

Visoki predstavnik je urgirao da organi BiH donesu potrebne zakone kojima će osigurati pravnu osnovu za Fiskalno vijeće BiH.

"Ne možete imati makro stabilnost ako nemate adekvatnu institucionalnu fiskalnu koordinaciju i ne možete stvoriti desetine hiljada radnih mjesta koje trebate stvoriti ako nemate makro stabilnost. Donošenje zakona koji su potrebni za funkcioniranje Državnog fiskalnog vijeća mora biti prioritet", naglasio je on.

Uputio je poziv organima da ne rasipaju očekivane dodatne prihode od poreza na dodanu vrijednost.

"Te prihode treba iskoristiti za smanjenje radničkih doprinosa i olakšanje izmirenja unutrašnjeg duga. Ako to uradite, biće lakše privući investicije i stvoriti radna mjesta", kazao je Švarc Šiling.

Pozvao je na donošenje zakona o platama BiH, kojim će se unaprijediti proces nagrađivanja u državnoj službi na osnovu sposobnosti i rezultata, zakona o obligacijama BiH, kojim će se unaprijediti poslovno okruženje i pripremiti BiH za konkurentsko učešće u savremenoj globalnoj ekonomiji, te zakona o lijekovima kojim će se obezbijediti sigurnost lijekova u BiH.

Izjavio je da se sve ove stvari mogu realizirati prije izbora.

Naglasio je hitnu potrebu centraliziranja bankarske supervizije, koja bi trebala biti pod okriljem Centralne banke BiH.

"U oblasti bankarstva, BiH je daleko ispred susjednih zemalja, ali postojanje dva entitetska supervizora nema smisla na jedinstvenom tržištu, i manje su efikasni nego što bi bili kada bi se kombinirali u jednog", rekao je on.

Zavod za zapošljavanje FBiH

U februaru se prijavilo 7.500 lica koja traže posao

Prema podacima Zavoda za zapošljavanje FBiH, u februaru ove godine sa evidencije službi za zapošljavanje zaposleno je 2.796 radnika, dok se službama za zapošljavanje prijavilo 7.500 lica koja traže zaposlenje

U februaru je potražnja za radnom snagom iznosila 1.030 lica i veća je za četiri lica ili 0,39 odsto u odnosu na prethodni mjesec.

Krajem februara ove godine na evidencijama službi za zapošljavanje u FBiH registrovano je 350.187 nezaposlenih osoba (164.284 žene), što predstavlja povećanje za 1.050 osoba ili 0,30 odsto u odnosu na januar 2006. godine.

Službama za zapošljavanje u februaru organizacije-poslodavci su podnijeli 1.041 prijavu o prestanku rad-

nog odnosa po svim osnovama utvrđenim Zakonom o radu, što je za 462 lica ili 30,74 odsto manje u odnosu na prethodni mjesec.

Prema kvalifikacionoj strukturi evidentiranih nezaposlenih, u februaru je sa visokom stručnom spremom bilo 6.355 lica, sa višom stručnom spremom 4.726, srednjom stručnom spremom 78.478, visokokvalifikovanih 2.840, kvalifikovanih 129.490, nekvalifikovanih 115.720, polukvalifikovanih 11.377, te niskokvalifikovanih radnika 1.204.

Lica koja prvi put traže zaposlenje je 169.978 i više ih je za 406 u odnosu na januar ove godine. Od navedenog broja, stručnih lica je 103.742 ili 61,03 odsto, a nestručnih 66.236 ili 38,97 odsto.

Tokom februara ove godine, službama za zapošljavanje prijavilo se 7.500 lica koja traže zaposlenje, što je za 550 lica manje u odnosu na januar 2006. godine. Od ukupnog broja lica koja traže zaposlenje u posmatranom periodu, učešće registrovanih nezaposlenih demobilisanih vojnika u februaru je bilo 60.824, što je više za 131 u odnosu na januar.

U skladu sa Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba, novčanu naknadu u februaru je koristilo 6.017 lica ili 1,72 odsto, a zdravstvenu zaštitu 211.726 lica ili 60,46 odsto od ukupnog broja registrovanih nezaposlenih.

U februaru 2006. godine 85 lica koristila su pravo na penziju i invalidsko osiguranje (PIO), a izdato je 136 radnih dozvola stranim državljanima.

Trgovina, ugostiteljstvo i turizam

Zajednička XVI sjednica Strukovne grupe trgovine i Strukovne grupe ugostiteljstva i turizma, P/GKFBiH, održana je u Mostaru, 07. travnja

Razgovaralo se o Prijedlogu pravilnika o obliku i načinu vođenja trgovačke knjige u FBiH i završnim računima 2005., te izboru u strukovnim grupama i članstvu u Komori.

Nakon diskusija o članarinama za turističke zajednice i o trgovačkoj knjizi, predložen je Pravilnik koji još treba razmotriti i prijedloge uputiti Komori ili Federalnom ministarstvu trgovine i Ministarstvu turizma i okoliša.

Prema podacima koji su dati 31. 12. 2005. godine u FBiH bilo je registrirano 33.290 pravnih lica (A-P), od toga 23.631 poduzeće (A-K), u trgovini 10.563 poduzeća. Po županijama/kantonima: u Sarajevskom 2.800, Tuzlanskom 2.063, Unsko-sanskom 1.244, Hercegovačko-neretvanskom 1.224, Zeničko-dobojskom 1.054, Srednjo-bosanskom 812, Zapadnohercegovačkom 734, Hercegbosanskom 353, Posavskoj 200 i Goraždanskom 79 trgovačkih poduzeća.

U ugostiteljstvu i turizmu /H/ istovremeno su registrirana 692 pravna lica: 182 u Sarajevskom kantonu, 111 Unsko-sanskom, 109 Tuzlanskom, 79 Hercegovačko-neretvanskoj, 76 Zeničko-dobojskom, 44 Srednjobosanskoj, 36 Hercegbosanskoj, 21 Posavskoj i Goraždanskoj.

Na kraju 2005. rezultati gospodarstva u FBiH u trgovini i ugostiteljstvu su sljedeći (podaci AFIP):

ZR 2005.	Broj završnih računa	Ukupan prihod (000 KM)	Dohodak (000 KM)	Gubitak (000 KM)	Zaposleni radnici	Osobni dohodak mjesečno po radniku
FBiH – ukupno	19.171	27,535.611	843.802	1,104.736	260.620	506
Trgovina	8.107	12.795.421	246.856	164.216	52.319	406
Ugostiteljstvo i turizam	523	141.069	2.761	15.367	3.918	378

Akumulirani gubici u FBiH iznose 2.600,452.507, a iznad kapitala 373,423.408 ili 50,4 posto više nego 2004. godine.

U trgovini akumulirani gubitak je 301,430.243 za 30 posto veći nego 2004., a gubitak iznad visine kapitala 99,364.230 KM ili 32 posto više nego 2004. godine.

U ugostiteljstvu akumulirani gubitak iznosi 38,528.819 ili 19 posto više nego 2004. godine. Gubitak iznad visine kapitala je 8,192.672 KM ili 12 posto više nego 2004.

Pokazatelji ekonomičnosti 2005/2004.

	Ukupan prihod/ukupan rashod
Federacija BiH	99,4 ili 06% manje u odnosu na 2004.
Trgovina	100,9 ili 01% više u odnosu na 2004.
Ugostiteljstvo i turizam	92,1 ili 02% više u odnosu na 2004.

Pokazatelji rentabilnosti

	Neto dobit/stalna sredstva %	Dobit/kapital
Federacija BiH - ukupno	2,8 ili 6,9% više nego 2004.	3,2 ili 10% više nego 2004.
Trgovina	7,2 ili 10,0% više nego 2004.	8,5 ili 16% više nego 2004.
Ugostiteljstvo i turizam	0,5 ili 6,9% više nego 2004.	0,6 ili 12,1% više nego 2004.

Pokazatelji likvidnosti

	Gotovina/tekuće obveze	Potraživanja i ulaganja/ukupne obveze
Federacija BiH - ukupno	15,5 ili 1,5% manje nego 2004.	42,1 ili 1,5% više nego 2004.
Trgovina	10,7 ili 28,2% više nego 2004.	46,0 ili 2,8% više nego 2004.
Ugostiteljstvo i turizam	22,5 ili 14,3% više nego 2004.	27,7 ili 3,2% više nego 2004.

Na sjednici su izabrani članovi Strukovne grupe trgovine: Sejad Zaimović iz Kaknja, Samir Fočak iz Živinica, Kasim Selimović iz Tuzle, Sarija Arnaut iz Zenice. Za predsjednika Strukovne grupe trgovine izabran je Željko Zlomislić iz firme Mocollo iz Mostara, a za zamjenika Esad Pehilj iz Sarajeva.

Novi članovi Strukovne grupe ugostiteljstva i turizma su:

Mile Bošković iz Neuma, Emir Terzić sa Ilidže i Sulejman Islamović iz Zenice.

Za predsjednika Strukovne grupe ugostiteljstvo i turizam izabran je Emir Terzić iz firme Aqua - Ilidža.

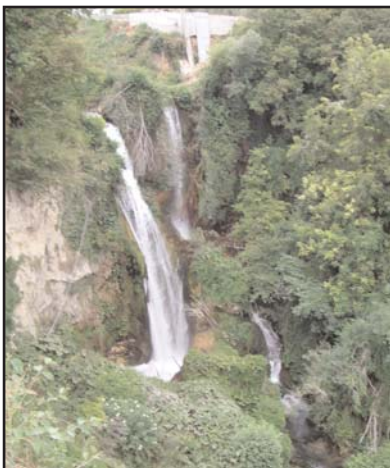
D. BANDIĆ

FBiH u februaru posjetilo 15.172 turista

U februaru u Federaciji BiH ostvareno je 15.172 dolazaka turista, što je za 2,6 odsto više u odnosu na isti mjesec lani, podaci su Zavoda za statistiku FBiH.

Turisti su ostvarili 31.453 noćenja, od tog broja 38,9 odsto su domaći, a 61,1 odsto strani.

U odnosu na isti mjesec prethodne godine noćenja domaćih turista su manja za 8,9 odsto, dok su noćenja stranih turista veća za 37,4 odsto. Kapaciteti smještaja u februaru iznose 11.552 ležaja i u odnosu na isti mjesec lani veći su za 2,8 odsto.

Proizvođači domaćeg crijepa

Traži se ravnopravan tretman

Proizvođači crijepa na području FBiH traže ravnopravan tretman s uvoznicima i siguran plasman njihovih proizvoda u BiH, istaknuto je na sastanku u P/GKFBiH

Predsjednik Sekcije proizvođača crijepa Ismet Šepo kazao je da su domaći proizvođači neravnopravni s uvoznicima posebno na tenderima institucija koji se bave obnovom kuća za izbjegle i raseljene, jer je u njima iskazana potreba za crijepom iz susjednih zemalja ili glinenim crijepom kakav se ne proizvodi u FBiH. U FBiH postoji 20 fabrika za proizvodnju betonskog crijepa, s tim da su četiri pod stečajem, a tri nisu proizvodile prošle godine. Tako da 13 fabrika u FBiH u ovoj branši radi s 50 posto kapaciteta u jednoj smjeni, a zaposleno je 400 radnika. Lani je proizvedeno šest miliona komada crijepa, a zalihe iznose 3,5 miliona komada. Istovremeno, uvozeno je 58 miliona komada (52 miliona komada glinenog i šest miliona komada betonskog crijepa) vrijednosti oko 42 miliona KM. Šepo tvrdi da prošle godine pri obnovi kuća u istočnoj Bosni nije iskorišten nijedan domaći crijep, jer su proizvođači već eliminirani tenderom u kome se iskazuje potreba za crijepom iz Vinkovaca ili

Kikinde, odnosno susjednih zemalja ili za glinenim crijepom koji se ovdje ne proizvodi. Dodao je da je to grubo kršenje zakona o javnim nabavkama i o konkurenciji i odluka kojima preferira domaća proizvodnja.

Na pitanje zašto domaći proizvođači ne prilagode svoj asortiman potražnji na tržištu, odgovoreno je da su potrebna velika ulaganja da se podigne fabrika glinenog crijepa i limitirane su kvalitetne sirovine. Proizvođačima crepova, kako je istaknuto, u interesu je da dijalogom s nadležnim institucijama iznađu rješenje koje će zadovoljiti njih i investitore. Pomoćnik ministra za ljudska prava i izbjeglice BiH Mujo Jejina podržao je napore domaćih proizvođača da osiguraju ravnopravan tretman na tržištu. Odbacio je navode da to ministarstvo ima mogućnost da utječe na tendere naglašavajući isključivu ulogu ministarstva u monitoringu procedura, a implementacija projekta obnove i formiranje komisija za tendere je u nadležnosti općina. M. I.

Potpisan sporazum o suradnji šumarskih udruženja

Na konstituirajućoj sjednici Vijeća šumarskih udruženja, koja je održana u Mostaru, 29. marta, potpisan je Memorandum o suradnji šumarskih udruženja BiH. Potpisnici su: Omer Pašalić, predsjednik Udruženja šumarskih inženjera i tehničara FBiH, Spomenko Stojanović, predsjednik Udruženja šumarskih inženjera i tehničara RS, i Ljubo Rezo, predsjednik Hrvatskog šumarskog društva.

Cilj potpisivanja Memoranduma je razmjena stručnih saznanja i praktičnih iskustava u oblasti šumarstva. Na ovaj način žele utjecati na harmonizaciju zakonskih rješenja, te podzakonskih i normativnih akata na svom području, koji imaju značaj za šumarstvo na prostoru BiH.

Kada je riječ o dugogodišnjoj problematici neplanske sječe, svi potpisnici Memoranduma su se složili kako je rat doveo do neplanskih sječa i zbog potreba lokalnog stanovništva za ogrevom. U zadnje vrijeme pooštrene su mjere kada je u pitanju promet drveta, a uvedene su i redovne kontrole u koje su uključene međunarodne organizacije.

Svi sudionici su se složili da treba uvesti više reda kada je riječ o kadrovima na rukovodećim mjestima u poduzećima koja se bave eksploatacijom i sječom šuma. Formirano vijeće imat će devet članova, po tri iz svakog udruženja u koji ulaze predsjednik, sekretar i po jedan član kojeg delegira Upravni odbor - Predsjedništvo Udruženja. Š. ALIMANOVIĆ

Okrugli sto

Sakupljači ljekovitog bilja traže neometan pristup šumama

U organizaciji Grupacije za ljekovito bilje i šumske plodove pri Vanjskotrgovinskoj komori BiH, uz podršku projekta USAID LAMP, održan je okrugli sto, 28. marta, o temi "Primjena pravilnika o sekundarnim šumskim proizvodima u Federaciji BiH i Republici Srpskoj". Prisutni su bili predstavnici poduzeća koja se bave ljekovitim biljem i javnih poduzeća koja gazduju šumama, kao i resornih ministarstava, komora i drugih institucija.

Pravilnikom o sekundarnim šumskim proizvodima u FBiH, kojeg je kreiralo Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, propisani su uvjeti za uzgoj sekundarnih šumskih proizvoda, vrijeme i način skupljanja i uzgoja, uvjeti i način otkupa, izdavanje odobrenja za promet, te sadržaj i način izdavanja otpremnog iskaza i druga pitanja u vezi sa njihovim korištenjem u šumama i na šumskom zemljištu u FBiH. Naglašeno je da se pod sekundarnim šumskim proizvodima smatraju ljekovito i aromatsko bilje, šumski plodovi: kesten, orah, lješnjak, divlja jabuka i kruška,

šipak, te gljive, puževi, rakovi, mahovina, smola, kamen, pijesak i dr.

Pravilnikom je predviđena zabrana sakupljanja najugroženijih vrsta na određeno vrijeme ili trajno: lincura-srčanik, kačun, islandski lišaj, riječni rak, vađenje micelja svih vrsta gljiva i kopnenog puža.

Pravilnik je u FBiH na snazi od decembra 2005. godine, a njegova primjena počela je 1. aprila 2006. godine, dok se u RS pravilnik primjenjuje već dvije godine. Dosljedna primjena ovih pravilnika u oba entiteta doprinijeće očuvanju biljaka, gljiva i drugih vrsta, koje su u posljednjem periodu sakupljane, uglavnom, bez kontrole, te osiguranju dugoročne ekonomske održivosti za oko 50 kompanija koje se bave proizvodnjom i preradom ljekovitog bilja. Ovim kompanijama treba biti obezbijeđen nesmetan pristup šumama.

Š. A.

Uvjeti i način obavljanja djelatnosti rezanja drveta

Usvojene izmjene i dopune Zakona

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o uvjetima i načinu obavljanja djelatnosti rezanja drveta FBiH, koje su pripremljene na sastanku Grupacije šumarstva i drvne industrije Privredne/Gospodarske komore FBiH prije tri godine, uz veliku pomoć poslanika u Predstavničkom domu Parlamenta FBiH, usvojen je krajem marta 2006. godine na Domu naroda Parlamenta FBiH. Tekst je usaglašen na oba doma Parlamenta Federacije BiH. Primjena stupa na snagu poslije objave u "Službenim novinama FBiH".

Urađen je i Pravilnik o minimalnim tehničko-tehnološkim i drugim uvjetima za obavljanje djelatnosti rezanja drveta u pilanama, koji će olakšati primjenu ovog zakona.

Razvoj izvoznog potencijala

Švicarska organizacija Business Humanitarian Forum (BHF) pokreće projekat za pomoć drvnoprerađivačkom sektoru u BiH uz podršku SIPPO (Švicarski program promocije uvoza) i CDC (Tehnički centar za obradu drveta pri univerzitetu u Bernu)

Privredna/Gospodarska komora FBiH organizirala je sastanak BHF, SIPPO i CDC krajem marta ove godine, na kome su prisustvovali predstavnici resornih ministarstava oba entiteta, Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH, komorskog sistema i predsjednici udruženja drvne industrije pri komorama. Lokalni konsultant za projekat je StrikConsulting, firma iz Sarajeva.

Glavni cilj ovog projekta jeste poslovno partnerstvo i tehnička pomoć, odnosno obezbjeđenje pomoći drvnoprerađivačkom sektoru u BiH u cilju povećanja konkurentnosti ove važne grane industrije. Potrebu za ovakvim projektom su iskazale i međunarodne organizacije Evropska komisija i USAID, kao i visokoobrazovne institucije u BiH, poslovna udruženja i privatna poduzeća.

Prisutni su iznijeli svoje stavove u pogledu razvoja drvnog sektora i dali prioritete projektima u ovoj oblasti: integralna zaštita i upravljanje šumama, pokretanje proizvodnje tvornice ploča i korištenja drvnog

otpada za proizvodnju energije iz biomase, certificiranje proizvoda od drveta i šuma, dobijanje CE znaka.

BHF planira pozvati više evropskih kompanija iz drvnoprerađivačkog sektora na sastanak koji će biti održan sredinom maja u Ženevi kojem će prisustvovati kompanije iz Bosne i Hercegovine. Tražit će se mogućnosti za investiranje i partnerstvo između kompanija u Evropi i BiH.

CDC vodi drugi projekt kojim će se obezbijediti pomoć katedrama za

preradu drveta na fakultetima u Sarajevu, Banjoj Luci i Bihaću. Cilj ovog projekta je poboljšanje nastavnih planova i obuke predavača u oblasti savremenih drvnoprerađivačkih tehnologija i metoda upravljanja. Na taj način će fakulteti biti u stanju podučavati studente i organizirati treninge za kadrove kompanija iz drvnog sektora (kroz noćnu

nastavu ili modularni trening), u skladu sa zahtjevima privatnog sektora. Također, postoji mogućnost da fakulteti dobiju pomoć za razvoj centra za drvenu tehnologiju. Š. A.

Razvojno tržište u Beogradu

Jedanaest bh. projekata na finalnom takmičenju

Tokom marta mješoviti žiri, u sastavu predstavnika bh. akademske zajednice, medija, nevladinih organizacija i Svjetske banke, izabrao je jedanaest najinovativnijih projektnih ideja za otvaranje novih radnih mjesta. Izabrani su među više od 200 aplikacija primljenih tokom konkursa za Regionalno razvojno tržište 2006. Predstavljat će BiH na finalnom takmičenju u Beogradu tokom maja. Na tom događaju 55 projekata iz Albanije, BiH, Kosova, Makedonije i Srbije i Crne Gore, natjecat će se za iznos do 35.000 USD po projektu. Svjetska banka je do sada već sakupila više od 500.000 USD za ovaj događaj, dok će prikupljanje sredstava biti nastavljeno do maja.

"Svih 200 aplikacija stvarni su pobjednici, jer pokazuju stepen inovativnosti koji postoji u BiH", kazao je šef Ureda Svjetske banke u BiH Dirk Reinermann. (FENA)

"Made in BiH"

Treća radionica

Krajem aprila održat će se treća radionica "Made in BiH", koju organizira Grupacija šumarstva i drvne industrije Privredne/Gospodarske komore FBiH sa studentima Akademije likovnih umjetnosti Odsjek produkt dizajn - industrijsko oblikovanje, uz podršku USAID CCA klaster prerade drveta.

Domaćin studentima je Tvornica tapaciranog namještaja HMM Gradačac, gdje će moći, uz pomoć majstora ove tvornice, pokušati realizovati svoje ideje. Š. A.

Neophodni jedinstveni propisi

Udruženje/Udruga veleprometnika lijekovima i farmaceutskim proizvodima P/GKFBiH održalo je sastanak u Sarajevu, 07. aprila. Raspravljalo se o: Uputstvu/Naputku o načinu i uvjetima obavljanja redovne kontrole svake serije uvezenog lijeka i lijekovite supstance u FBiH i Pravilniku o izmjenama Pravilnika o odobravanju visine veleprodajne marže lijekova

U raspravi o Uputstvu/Naputku o načinu i uvjetima obavljanja redovne kontrole svake serije uvezenog lijeka i lijekovite supstance u FBiH, veleprometnici lijekovima su stavili primjedbu da je potrebno utvrditi da izvršena kontrola jedne serije lijeka daje pravo prodaje te serije i drugim veleprometnicima bez obaveze ponovne kontrole.

S obzirom na postojanje zaliha lijekova, članovi Udruženja/Udruge smatraju da je Uputstvom/Naputkom potrebno utvrditi razuman prelazni rok u kojem bi se na tržište plasirale postojeće zalihe lijekova.

Raspravljajući o Pravilniku o izmjenama Pravilnika o odobravanju visine veleprodajne marže lijekova, članovi Udruženja/Udruge i dalje ističu da su lijekovi jedina oblast u kojoj se marža ograničava. U situaciji kada su veleprometnici lijekovima izloženi udaru PDV-a, a pacijenti visokim cijenama, Udruženje/Ud-

ruga i dalje predlaže utvrđivanje mogućnosti slobodnog formiranja cijena, uz utvrđivanje referalnih cijena lijekova.

Iz navedenih razloga zaključeno je da se pred Ustavnim sudom pokrene postupak ustavnosti člana 84. Zakona o lijekovima kojim je utvrđeno da "Federalni ministar ima pravo provođenja kontrole cijena lijekova:

- određivanjem visine veleprodajne i maloprodajne marže lijekova,
- odobravanjem interventnog uvoza lijekova u slučaju prekoračenja cijena na domaćem tržištu, odnosno u slučaju da visina cijene otežava normalnu opskrbu lijekovima,
- utvrđivanjem referalnih cijena."

U cilju stvaranja jedinstvenih uslova poslovanja i izgradnje jedinstvenog unutrašnjeg tržišta lijekova, neophodno je jedinstvenim propisom na nivou BiH regulisati oblast lijekova.

Udruženje/Udruga je zaključila da se o svim zauzetim stavovima i donesenim zaključcima pismeno obavijesti federalni ministar zdravstva.

M. IDRIZOVIĆ

Na bh. tržištu

Novi Bosnalijekov antibiotik - Claromac

Kompanija Bosnalijek plasirala je na bh. tržište novi proizvod Claromac/klaritromicin. Riječ je o lijeku namijenjenom tretmanu respiratornih infekcija, te za liječenje čira, kojim je Bosnalijek upotpunio svoju paletu antibiotika. Prema riječima dr Gordana Pašalića, direktora Sektora medicinsko-informativne službe u Bosnalijeku, na bh. tržištu već je prisutan antibiotik koji ima isto djelovanje kao i Claromac, ali njegovi proizvođači su inozemne farmaceutske kompanije, što znači da je Claromac prvi domaći lijek te vrste. Claromac će za sada biti prodavan isključivo na bh. tržištu. Ovo je četvrti novi Bosnalijekov proizvod u ovoj godini.

M. I.

U Vogošći

Farmavita otvorila novu tvornicu lijekova

U Vogošći kod, Sarajeva, svečano je puštena u rad nova tvornica lijekova "Farmavita". Kompanija "Farmavita" d.o.o., koja je osnovana još 1991. godine, u novu tvornicu uložila je oko 9,25 miliona KM, a u prošloj godini prodajom lijekova ostvarila je prihod vrijedan oko 25 miliona KM. "Farmavita" će na tržište plasirati deset lijekova koji će biti dobiveni u najmodernijim proizvodnim kapacitetima u Vogošći, a oni će se nalaziti na esencijalnoj listi lijekova koji se finansiraju iz sredstava zdravstvenog osiguranja. Novu tvornicu svečano pustio u rad premijer FBiH Ahmed Hadžipašić, ministar zdravlja FBiH Vjekoslav Mandić, te premijer Kantona Sarajevo Denis Zvizdić. (FENA)

Zakon o upravljanju otpadom

Pošto se polagano približavaju utvrđeni rokovi za određene obaveze koje proističu iz seta zakona kojima se regulira upravljanje otpadom i zaštita okoliša, podsjećamo naše članice - kompanije čija je osnovna djelatnost reciklaža - na neke od obaveza koje se, prvenstveno, odnose na njihovu djelatnost

Zakonom o upravljanju otpadom ("Službene novine FBiH", broj 33/03), pored ostalog, propisano je:

- U članu 12: "Za obavljanje aktivnosti tretmana otpada i njegovog odlaganja potrebno je pribaviti **dozvolu** osim ako ovim Zakonom nije drugačije određeno".

- U članu 13: "Zahtjev za dobijanje **dozvole** mora sadržavati slijedeće:

- podatke o podnosiocu zahtjeva i operatoru kada se radi o različitim licima;

- opis vrste i ukupne količine otpada - ulazak i izlazak;

- opis očekivanih utjecaja na okoliš;

- predloženi ili stvarni kapacitet postrojenja ili lokacije;

- opis postrojenja ili lokacije, uključujući i karakteristike okoliša;

- predloženi/postojeći tretman;

- predložene/postojeće metode za sprečavanje i smanjenje zagađivanja;

- predložene/postojeće aktivnosti, praćenje i plan kontrole;

- predloženi plan za aktivnosti zatvaranja i postupke nakon zatvaranja;

- finansijske i druge garancije od strane podnosioca zahtjeva.

Ovu dozvolu dužna su pribaviti sva privredna društva.

U članu 55. istog zakona utvrđeno je obaveza da "postojeći uređaji i postrojenja koji već imaju dozvolu ili koji su već u funkciji u trenutku stupanja na snagu ovog zakona ne mogu nastaviti rad ukoliko u roku od **tri godine** nakon stupanja na snagu ovog zakona ne ispune slijedeće zahtjeve:

- **u roku od šest mjeseci** od stupanja na snagu ovog zakona vlasnik lokacije ili postrojenja pripremiće i podnijeti nadležnim organima, radi odobrenja, **Plan prilagođavanja** koji se sastoji iz korektivnih mjera za koje vlasnik postrojenja smatra da su potrebne,

- nakon podnošenja **Plana prilagođavanja**, nadležni organ će donijeti **Odluku** da li se aktivnosti mogu nastaviti,

- na osnovu odobrenog **Plana prilagođavanja**, nadležni organ će dozvoliti rad i odrediti prijelazni period za završetak realizacije **Plana** koji neće biti duži od **tri godine** od dana odobrenja".

U istom članu regulirani su i rokovi zatvaranja postrojenja ili lokacije u slučaju kada **Plan prilagođavanja** nije odobren.

U vezi sa ovim zakonom objavljeno je i nekoliko podzakonskih akata.

U Pravilniku o pogonima i postrojenjima za koje je obavezna procjena utjecaja na okoliš i pogonima i postrojenjima koji mogu biti izgrađeni i pušteni u rad samo ako imaju Okolinsku dozvolu ("Službene novine FBiH", broj 19/04) utvrđeno je:

U članu 6. "Pogoni i postrojenja za koje se procjena utjecaja na okoliš vrši na osnovu provjere Federalnog ministarstva su:

(od a. do h. navedene su industrijske grane i druge djelatnosti i uslovi koji dirigiraju potrebu procjene Federalnog ministarstva), pa tako stoji pod

g. Ostali projekti

Tačka 54. Skladištenje otpadaka od željeza uključujući automobilske olupine sa kapacitetom većim od 10.000 tona godišnje. (Mada nije sasvim precizirano, ova granica obuhvata sve otpadne materijale, tako da **Okolinsku dozvolu** moraju obezbijediti svi privredni subjekti koji imaju godišnji promet sekundarnih sirovina preko 10.000 tona).

Može se zaključiti da privredni subjekti koji se bave tretmanom otpada, bez obzira na količinu, **dužni su pribaviti Okolinsku dozvolu.**

U Pravilniku o sadržaju Plana prilagođavanja upravljanja otpadom za postojeća postrojenja za tretman ili odlaganje otpada i aktivnostima koje preduzima nadležni organ ("Službene novine FBiH", broj 9/05) u članu 2. utvrđeno je šta **Plan prilagođavanja** treba da sadrži, kao i program sa fazama mjera potrebnih da bi se deponija uskladila sa minimalnim zahtjevima u propisanom roku.

Plan prilagođavanja dužni su izraditi svi privredni subjekti koji vrše tretman otpada.

Pravilnikom o rokovima za podnošenje zahtjeva za izdavanje Okolinske dozvole za pogone i postrojenja koja imaju izdate dozvole prije stupanja na snagu Zakona o zaštiti okoliša ("Službene novine FBiH", broj 68/05) u članu 3. utvrđeno je da su operatori pogona i postrojenja za koje je obavezna procjena utjecaja na okoliš, odnosno koji mogu biti izgrađeni i pušteni u rad samo ako imaju Okolinsku dozvolu, dužni podnijeti zahtjev za izdavanje Okolinske dozvole u sferi upravljanja otpadom **najkasnije do 31. januara 2007. godine.**

Pravilnikom o uvjetima za podnošenje zahtjeva za izdavanje Okolinske dozvole za pogone i postrojenja koja imaju izdate dozvole prije stupanja na snagu Zakona o zaštiti okoliša ("Službene novine FBiH", broj 68/05) u članu 4. taksativno je nabrojano šta sve mora sadržavati **Plan aktivnosti** sa mjerama i rokovima. Ovaj plan treba izraditi i dobiti saglasnost nadležnog organa **šest mjeseci prije podnošenja zahtjeva za izdavanje Okolinske dozvole.**

Kantoni/županije u FBiH su različito odmakli u implementaciji regulative iz područja zaštite okoliša, pa su rokovi, kao i neke druge odredbe, različiti po kantonima/županijama. Zato našim članicama sugeriramo da se upoznaju i sa propisima iz ove oblasti koje su donijeli organi njihovih matičnih kantona/županija.

F. ĐIKIĆ

Uspješno završeni pregovori za projekat "Struja 4"

Za razvoj BH energetske mreže 286,6 miliona USD

"Struja 4" je četvrti uzastopni projekat u oblasti električne energije koji je međunarodna zajednica, predvođena WB, podržala u BiH od 1996. godine

Predsjedavajući Vijeća ministara BiH Adnan Terzić i direktor Svjetske banke Dirk Rajnerman (Reinermann) izjavili su da su uspješno završeni pregovori o projektu za energetske sektor BiH "Struja 4".

Projekat je zaključen između Vijeća ministara, entitetskih vlada, elektroprivreda u BiH i Svjetske banke.

"Ovaj projekat je važan korak naprijed u daljnjoj modernizaciji energetskog sektora u BiH, što će rezultirati boljim, čistim i jeftinijim uslugama za naše građane, te lakšom reintegracijom BiH u energetske mreže jugoistočne Evrope", izjavio je Terzić na konferenciji za novinare.

Projekat ukupne vrijednosti 286,6 miliona USD olakšaće kontinuirani razvoj energetske mreže BiH, te osigurati investicije koje će održavati domaću

proizvodnju električne energije, poboljšati sigurnost i ispunjavanje okolišnih propisa u postrojenjima za proizvodnju, povećati realizaciju prihoda i prenosne kapacitete distributivne mreže.

"Struja 4" je četvrti uzastopni projekat u oblasti električne energije koji je međunarodna zajednica, predvođena WB, podržala u BiH od 1996. godine. Investicija u ova četiri projekta iznosila je oko 900 miliona USD, koji su korišteni za obnovu, razvoj i modernizaciju energetske mreže BiH", izjavio je Rajnerman. Prema riječima Terzića, ovaj projekat će sufinansirati veliki broj investitora.

WB će osigurati kredit vrijedan 36 miliona USD, Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD) 67 miliona USD, Evropska investicijska banka (EIB) 115,9

miliona USD i njemačka bankarska grupa 44,9 miliona USD. "Elektroprivreda BiH i Elektroprivreda RS će, također, učestvovati u sufinansiranju sa 6,3 miliona, odnosno 2,3 miliona USD", naglasio je Terzić.

Rajnerman je istakao da je značaj projekta i u tome što će njegovom primjenom doći do uspostavljanja ekonomskog i socijalnog napretka u ovoj regiji. (Poslovne novosti)

Metalska i elektroindustrija

Više od 40 odsto bh. izvoza

P/GKFBiH, u suradnji sa predstavnicima metalske i elektroindustrije, pripremila je "Katalog metalske i elektroindustrije FBiH"

Cilj je predstavljanje tog industrijskog segmenta na najbolji mogući način, a koristiće poslovnim partnerima, bankama, ambasadama, privrednim atašeima, konzulatima, međunarodnim finansijskim i trgovinskim udruženjima, privrednim komorama, agencijama i drugim relevantnim institucijama.

Metalska i elektroindustrija obuhvata domaće kompanije koje se bave proizvodnjom metala i metalnih proizvoda, proizvodnjom mašina i uređaja, proizvodnjom električne i optičke opreme. Predsjednik i dopredsjednik P/GKFBiH Avdo Rapa i Jago Lasić podsjećaju da su sredinom 80-tih godina ove industrije bile najrazvijenije u BiH, te činile: 60 odsto

ukupnog izvoza, 30 odsto industrijske proizvodnje, 27 odsto ukupno zaposlenih i imale najveće učešće u vanjskotrgovinskom suficitu, koji je za BiH iznosio 500 miliona dolara godišnje. U uvodniku kataloga, koji će biti predstavljen tokom ovoga mjeseca, navode kako se stvaraju povoljniji uvjeti za ovaj industrijski segment, tim više što proizvodnja aluminija i čelika pruža mogućnost okretanja ka programima koji preferiraju i složenije finalne proizvode. Veći broj kompanija tog sektora je izvozno orijentiran. Od 100 najvećih izvoznika 27 ih je iz tog industrijskog segmenta, što čini vrijednosno više od 40 odsto izvoza i pruža dobre mogućnosti za budući bolji odnos vanjskotrgovinske razmjene BiH. Mnoge kompanije su svoje poslovanje uskladile sa nekim od ISO standarda ili drugim svjetskim i evropskim normama, bez kojih se ne može zamisliti moderno poslovanje, te time taj industrijski segment ima šansu da postane jedan od najvažnijih i nosilac razvoja bh. privrede.

Katalog ima cilj da jednostavno i vizuelno prezentira i članice Udruženja metalske i elektroindustrije, njihove mogućnosti, razvojne planove, kao i osnovne podatke o njima. To bi trebalo omogućiti da se i domaće kompanije, nastale tranzicijskim procesom, međusobno bolje upoznaju i uspostave kvalitetniju poslovnu suradnju. M. I.

Prošle godine

Ostvaren profit od 38.148.657,18 KM

Upravno vijeće Centralne banke BiH, na sjednici održanoj, 31. marta, u Sarajevu, usvojilo je Finansijske izvještaje za 2005. godinu i u okviru njih Odluku o raspodjeli čistog profita CBBH

Centralna banka BiH je u prošloj godini ostvarila profit u iznosu od 38.148.657,18 KM. Nakon postignutog praga odnosa monetarne pasive i kapitala od pet posto, izvršena je podjela profita, od čega će 19.665.872,49 KM biti usmjereno na račun budžeta institucija, a 18.482.784,69 KM na račun generalne rezerve CBBH.

Upravno vijeće Centralne banke BiH i vanjski revizori ocijenili su pozitivno Finansijske izvještaje CBBH za 2005. godinu.

Finansijski izvještaji, uz mišljenje vanjskog revizora, biće prosljeđeni Predsjedništvu BiH i Parlamentarnoj skupštini BiH na usvajanje.

Upravno vijeće CBBiH donijelo je Odluku o kupovini monetarnog zlata. Centralna banka BiH kupuje monetarno zlato dobijeno kroz Sporazum o sukcesiji, u ukupnoj količini od 42.352,167 unci. U petak je cijena zlata bila oko 583 USD po unci, te bi primjenjujući srednji kurs USD za, 31. mart 2006. godine, vrijednost ovog zlata iznosila 24.691.313, 36 USD ili 39.923.952, 47 KM.

CBBiH će kupovinu monetarnog zlata obaviti po srednjoj cijeni zlata primjenjujući srednji kurs za USD na dan transakcije, a to je dan zaključ-

vanja ugovora između CBBiH i Ministarstva finansija i trezora BiH.

U vezi s tim, Upravno vijeće Centralne banke BiH je usvojilo i izmjenu Smjernica o investiranju deviznih rezervi prema kojima se devizne rezerve mogu držati i u zlatu.

Na sjednici je usvojena i Odluka o uspostavljanju Centralnog registra kredita poslovnih subjekata u BiH koji su zaduženi u komercijalnim bankama. Korisnici Registra biće CBBiH, agencije za bankarstvo i banke.

Uspostavu Registra sa 60 posto sredstava pomogla je američka Agencija za međunarodni razvoj (USAID).

Registar je postao operativan 13. aprila 2006. godine.

Seminar

Članstvom u WTO uvodi se disciplina u BiH

U saradnji sa Projektom tehničke pomoći Evropske unije (EUTDI) i Ministarstvom vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH, Privredna/Gospodarska komora Federacije BiH organizirala je početkom aprila u Sarajevu seminar pod nazivom "BiH u okviru Svjetske trgovinske organizacije (WTO) i Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SAA)".

Razgovaralo se o SAA i statusu BiH, principima WTO-a i statusu BiH u pridruživanju toj organizaciji, te o općem sistemu preferencijala (GSP).

Ekspert za trgovinu EUTDI Kristofer Broksholm (Christopher Broxholme) istakao je kako postoji više razloga zbog kojih BiH treba pristupiti u WTO.

"Prvi razlog je što se članstvom u WTO uvodi disciplina u trgovinsku politiku BiH, te na taj način druge zemlje tačno znaju kakvi su, na primjer, trgovinski propisi, tarife i standardi u BiH. Drugi razlog je da ćete znati kakvi uslovi vladaju na vašem tržištu, i na osnovu toga možete planirati", objasnio je on. Prema njegovim riječima, sve zemlje ovog regiona, osim Srbije i Crne Gore, su članice WTO-a, pa nema razloga da ne bude i BiH.

Među učesnicima seminara bili su i Dženana Hodžić, šefica odjeljenja u Direkciji za Evropske integracije koja je iznijela trenutne pozicije BiH kada je riječ o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju, i Nenad Klačar, član pregovaračkog tima za pristup WTO-u.

Nakon uvodnih izlaganja, raspravljano je o implementaciji usklađenih propisa. Sličan seminar krajem januara održan je i u Mostaru.

L. S.

Sarajevska berza

Finansije trpe teške posljedice podjele tržišta

Zlatan Dedić, direktor Sarajevske berze, uz navođenje brojnih argumenata, kritičan je prema tržištu kapitala uopće i tržištu vrijednosnih papira, kao njegovom sastavnom dijelu. Ekonomski ambijent i angažiranje institucija sistema BiH na njegovom kreiranju cijeni nedovoljnim, iako se, kaže, ne može reći da nema pomaka.

"Međutim, ni izbliza nije ostvareno jedinstvo ovog tržišta", zaključuje Dedić, piše "Dnevni avaz".

Ističe da u BiH, valjda jedinoj zemlji u svijetu, postoje tri regulatora za vrijednosne papire, u F BiH, RS i najnoviji u Brčkom, u kojem nema ni desetak dioničkih društava.

Prema njegovim riječima, nonsens je da u ovako maloj zemlji kao što je BiH postoje i tri posebna regulatora u sektoru osiguranja, dva regulatora u bankarstvu, posebni regulatori za revizorske kuće.

"U većini drugih zemalja jedna institucionalna komisija ili organ drugog naziva regulira kompletno finansijsko tržište", kaže Dedić.

Nada se da će se predstojećim izmjenama i harmonizacijom entitetskih i zakona Distrikta o vrijednosnim papirima omogućiti nesmetano trgovanje i protok ovog kapitala u cijeloj zemlji. U suprotnom, kaže, moglo bi doći do smanjivanja tržišta, preregistracije dioničkih društava, koja to mogu, u druge oblike organiziranja privrednih subjekata. Trgovanje se, kaže Dedić, uglavnom, obavlja dionicama društava koja su nastala iz procesa privatizacije. Biće potpuno druga stvar kad u opticaju, isključivo, bude novac, zbog čega treba požuriti s uproštavanjem regulative.

Promet s inostranstvom u martu 1,2 milijarde KM

BiH je u martu ove godine ostvarila ukupan robni promet sa inostranstvom u vrijednosti 1,2 milijarde KM, od čega se na izvoz odnosi 414,7 miliona KM ili 32,5 posto, a na uvoz 860,8 miliona KM ili 67,5 posto

U okviru ukupno ostvarenog vanjsko-trgovinskog prometa BiH u posmatranom periodu, pokrivenost uvoza izvozom iznosi 48,2 posto.

Od januara do marta ostvaren je izvoz u vrijednosti milijardu KM, što je za 38,8 posto više u odnosu na isti period prethodne godine.

U prva tri mjeseca ove godine ostvaren je uvoz u vrijednosti dvije milijarde KM, što je za 0,4 odsto manje u odnosu na isti period prethodne godine.

U robnom prometu sa inostranstvom ostvaren je ukupan trgovinski deficit u vrijednosti 965,2 miliona KM.

Posmatrano po sektorima Standardne međunarodne trgovinske klasifikacije, vidljivo je kako je u martu najveće učešće u izvozu ostvareno u sektoru "proizvodi svrstani po materijalu", sa ukupnom vrijednošću od 129,3 miliona KM, što iznosi 31,2 posto ukupnog izvoza.

Značajan obim izvoza ostvaren je u sektoru "razni gotovi proizvodi" sa ukupnom vrijednošću od 84,5 miliona KM, što iznosi 20,4 posto od ukupnog izvoza.

Kada je riječ o uvozu, BiH je u martu najveće učešće ostvarila u sektoru "strojevi transportna sredstva", sa ukupnom vrijednošću 195,9 miliona

Na drugom mjestu je uvoz "povrća i voća", u vrijednosti 20 miliona KM, dok se značajan uvoz, odnosio na uvoz mesa i prerađevina od mesa u vrijednosti 9,2 miliona KM.

KM, što iznosi 22,7 posto od ukupnog uvoza.

Značajan obim uvoza ostvaren je u sektoru "proizvodi svrstani po materijalu", s ukupnom vrijednošću od 181,6 miliona KM, što iznosi 21,1 posto od ukupnog uvoza.

U prva tri mjeseca ove godine, u okviru sektora "hrana i žive životinje" najveće učešće u izvozu ostvareno je u izvozu povrća i voća u vrijednosti 8,5 miliona KM, a izvozu u grupi proizvoda "mliječni proizvodi i jaja" ostvaren u vrijednosti 6,4 miliona KM.

U okviru sektora "hrana i žive životinje" najveće učešće u uvozu ostvareno je iz grupe "žitarice i proizvodi", u vrijednosti 21,1 milion KM.

Posmatrano ukupno na nivou sektora "hrana i žive životinje", u prva tri mjeseca BiH je ostvarila pokrivenost uvoza izvozom u iznosu od 13,4 posto, u okviru toga, pokrivenost uvoza izvozom mesa i mesnih prerađevina 7,9 posto, povrća i voća 42,6 posto, te mliječnih proizvoda i jaja 29,4 posto, k je u sektoru "pića i duhan" pokrivenost uvoza izvozom 7,2 posto.

Zavod za statistiku FBiH

Prosječna neto plata u februaru 579 KM

Prosječna isplaćena neto plata po zaposlenom za februar u FBiH iznosila je 579,46 KM.

Tokom februara došlo je do smanjenja prosječne mjesečne isplaćene neto plate za 2,09 posto.

Od decembra 2005. do februara 2006. godine prosječna mjesečna isplaćena neto plata iznosila je 584,44 KM. U odnosu na isti period prethodne godine došlo je do porasta prosječne mjesečne isplaćene neto plate za 7,44 odsto.

Prosječna mjesečna isplaćena bruto plata po zaposlenom za februar ove godine u FBiH iznosila je 852,15 KM.

Uvoz - izvoz

Najviše robe za Hrvatsku

U martu se najviše izvezilo u Hrvatsku 72,8 miliona KM (17,3 posto od ukupno ostvarenog izvoza). Značajan izvoz ostvaren je i u Srbiju i Crnu Goru 44,3 miliona KM, što je 10,6 posto. Posmatrano prema regionalnim grupacijama, u tom mjesecu najviše se izvezilo u EU 249,1 milion KM (60,1 posto od ukupno ostvarenog izvoza). U okviru zemalja EU, najviše se izvezilo u Italiju 67,8 miliona KM, što je 16,3 posto od ukupnog ostvarenog izvoza. Najviše se uvozilo iz Hrvatske 131,7 miliona KM, što je 15,2 posto od ukupno ostvarenog uvoza. U trećem mjesecu značajan uvoz ostvaren je iz Srbije i Crne Gore 77,5 miliona KM (devet posto). U martu se, posmatrano prema regionalnim grupacijama, najviše uvozilo iz zemalja EU 429 miliona KM (49,8 posto od ukupnog uvoza). U okviru zemalja EU, najviše se uvozilo iz Njemačke 113,4 miliona KM (13,1 posto od ukupnog ostvarenog uvoza). U prvom tromjesečju BiH je s Hrvatskom imala pokrivenost uvoza izvozom 56,8 posto, a Srbijom i Crnom Gorom 67,4 posto. M. I

Za tri mjeseca naplaćeno 634,5 miliona KM

Naplata je povećana za 85,8 miliona KM ili za 15 posto u odnosu na iznos koji je ostvaren u istom periodu prošle godine

Od januara do marta 2006. godine zabilježen je ponovni porast naplate javnih prihoda koje prikuplja Porezna uprava FBiH. Ukupno je naplaćeno 634,5 miliona KM javnih prihoda, što je za 85,8 miliona KM ili za 15 odsto više od iznosa koji je ostvaren u istom periodu prošle godine. U ovom iznosu nalazi se i 91,6 miliona KM poreza na promet neakciznih proizvoda. Ukupno naplaćeni direktni porezi i doprinosi imali su znatno povećanje u odnosu na isti period prošle godine i iznose 486,7 miliona KM, što je više za 24,5 miliona KM. Povećanje naplate direktnih poreza izraženo je u Sarajevskom kantonu (16 odsto), Livanjskom kantonu (13 odsto), Zeničko-dobojskom kantonu (12 odsto) i Zapadno-hercegovačkom kantonu (11 odsto).

Porez na plaću

Porez na plaću je naplaćen u iznosu od preko 38 miliona KM, što je za 9,7 odsto više nego u prethodnom izvještajnom periodu. Najveće povećanje po ovoj vrsti poreza je ostvareno u Tuzlanskom kantonu (20,8 odsto), Livanjskom kantonu (17,4 odsto), Sarajevskom kantonu (12,7 odsto) i Zeničko-dobojskom kantonu (12,5 odsto). Povećanje naplate je evidentno i kod poreza na dobit. U protekla tri mjeseca naplaćeno je preko 27 miliona KM ili za 11,5 odsto više i ovo povećanje je ostvareno većom finansijskom disciplinom poreznih obveznika. Porezi građana su u ovom periodu imali povećanje od 6,8 odsto. Od januara do kraja marta 2006. godine naplaćeno je preko 25 miliona KM. Najveće povećanje naplate ove vrste poreza zabilježeno je kod poreza na imovinu, i to od 29 odsto, poreza na prihod od imovine i imovinskih prava od 19 odsto i poreza na promet nepokretnosti od 12 odsto.

Inspeksijski nadzori

Prikupljeni doprinosi za PIO/MIO, zdravstveno osiguranje i osiguranje od nezaposlenosti povećani su za preko deset miliona KM. Doprinosi su uplaćivani po kantonima u različitim iznosima i u zavisnosti od broja radno-aktivnog stanovništva i najveću naplatu ima Zapadno-hercegovački kanton od 20 odsto, Tuzlanski kanton od 11 odsto i Sarajevski kanton od pet odsto. U proteklom periodu inspektori Porezne uprave FBiH obavili su 976 inspeksijskih nadzora i dodatno su utvrdili 31,6 miliona KM manje obračunatih i uplaćenih obaveza po osnovi javnih prihoda. Komisije za prekršajne postupke Porezne uprave FBiH su provele 1.413 postupaka i po osnovi vođenja prekršajnog postupka i po osnovi izrečenih novčanih kazni naplatile oko 500 hiljada KM. Nadležne organizacijske jedinice Službe za prisilnu naplatu Porezne uprave FBiH su u februaru 2006. godine izdale 3.649 rješenja za prisilnu naplatu i već je naplaćeno oko devet miliona KM. Jedinica za istražne i obavještajne radnje, u ovom periodu je pripremila dva krivična izvještaja, u saradnji sa državnim tužilaštvom u proceduri je devet predmeta, a sa ostalim tužilaštvima 25 predmeta.

Zaključno sa 31. martom 2006. godine, ukupno 78.441 porezni obveznik ima važeće jedinstvene identifikacione brojeve od kojih su 34.199 pravnih i 44.242 fizička lica. Porast naplate prihoda u ovom periodu prouzrokovan je pojačanim kontrolama koje provodi federalna Porezna uprava kod poreznih obveznika na području cjelokupne Federacije i preduzimanjem zakonom predviđenih represivnih mjera i sankcija prema obveznicima koji su kršili propise. U posljednje četiri godine naplata javnih prihoda ima konstantne pozitivne finansijske rezultate, što pokazuju i ovi podaci. (Poslovne novosti)

U martu u FBiH Potrošačka korpa 493,29 KM

Izdaci za ishranu i piće prema potrošačkoj korpi u FBiH u martu iznose 493,29 KM, što je za 1,63 KM ili 0,3 odsto manje u odnosu na februar.

Za potrošačku korpu u martu najviše je trebalo izdvojiti u Širokom Brijegu 553,09 KM, Livnu 532,98 KM, zatim u Gradu Mostaru 530,52 KM, a najjeftinija korpa je bila u Goraždu 449,11 KM i u Travniku 454,51 KM.

Krajem februara na evidencijama službi za zapošljavanje bilo je 350.187 nezaposlenih osoba, što predstavlja povećanje za 1.050 osoba ili 0,30 odsto u odnosu na januar ove godine.

Učešće stručnih osoba u ukupnom broju registriranih nezaposlenih je 221.886 ili 63,36 odsto, a nestručnih 128.301 ili 36,64 odsto.

Krajem februara poslovni subjekti iskazali su potrebe za 1.030 radnika, tako da na jednu prijavu potreba za radnicima dolazi 340 radnika koji traži zaposlenje.

Izvor inovacija, kreativnosti, rasta i progresa

(nastavak iz prošlog broja)

Uticaj na investicije i transfer tehnologije

Preduzeća se teže odlučuju da vrše transfer napredne tehnologije, ili investiraju u proizvodnju ili istraživanje i razvoj u zemljama u kojima postoji vjerovatnoća da će se njihovi proizvodi kopirati ili da će se ukrasti njihova tehnologija. Ovo se posebno odnosi na grane privrede u kojima intelektualna svojina igra ključnu ulogu, kao što su sektori IT, biotehnologije i farmacije, koje mnoge zemlje teže da razviju.

Cijena koju plaćaju vlade i društvo

Gubici u porezu i akcizama prouzrokovani falsifikovanjem i piratstvom su znatni.

Nedavna studija procijenila je prosječan gubitak poreskog prihoda u EU na 7.581 milion eura u industriji odjeće i obuće, 3.017 miliona eura u industriji parfema i kozmetike, 3.731 milion eura u industriji igračaka i sportskih artikala i 1.554 miliona eura u farmaceutskoj industriji. U Pakistanu, nivo piratstva u kablovskoj televiziji, muzici i softveru iznosi preko 90 odsto, odlivajući preko milijardu američkih dolara poreskog prihoda. Ovim se vlada lišava neophodnih prihoda za državnu infrastrukturu i druge prioritete, i uvećavaju se porezi za poreske obveznike.

Pošto je krađa intelektualne svojine profitabilna kriminalna aktivnost, ona privlači organizovani kriminal i nasilje koje je sa njim povezano. Prema tome, falsifikovanje i piratstvo postaju dio šire kriminalne mreže i ponekad finansiraju druge kriminalne aktivnosti.

Industrija piratstva i falsifikovanja formira veliki sektor podzemlja, čija radna snaga nema koristi od zakona o zaštiti rada i ne plaća poreze. Ovaj

sektor podzemlja, takođe, oduzima zakonske poslove od legitimnih industrijskih grana, koje ne mogu da se takmiče sa nižim troškovima poslovanja u piratstvu i falsifikovanju, što lišava zemlje mogućnosti otvaranja novih radnih mjesta.

Cijena koju plaća potrošač obuhvata rizik po zdravlje i sigurnost

Falsifikovanje i piratstvo imaju podjednako štetne posljedice na potrošače. Oni generalno obuhvataju:

- Potencijalno ozbiljne rizike za zdravlje, kada proizvodi, kao što su igračke, pića, rezervni dijelovi za avione i automobile, ili lijekovi budu falsifikovani bez elemenata sigurnosti koje sadrži original;
- Loš i nedosljedan kvalitet falsifikovanog proizvoda;
- Odsustvo usluga nakon prodaje ili bilo kog drugog efikasnog obeštećenja u slučaju oštećenja ili povrede i
- Gubitak mogućnosti izbora za potrošače, pošto će legitime grane privrede imati manje prihoda za re-investiranje u unosenje velike raznovrsnosti u nove proizvode na tržištu.

Prilikom kupovine falsifikovane i piratske robe, potrošači se često namjerno pogrešno navode da misle da dobijaju kvalitet koji očekuju od brendovanih proizvoda.

Falsifikovani ili piratski proizvodi se proizvode bez provjera kvaliteta ili sigurnosti koje nameću ograni za javne standarde i vlasnik brenda.

- Svjetska zdravstvena organizacija procjenjuje da na falsifikovane lijekove otpada 10 odsto svih farmaceutskih proizvoda i do 60 odsto lijekova u zemljama u razvoju. Prema Svjetskoj zdravstvenoj organizaciji, 16 odsto falsifikovanih lijekova sadrži pogrešne sastojke, 17 odsto

sadrži netačne količine odgovarajućih sastojaka, a 60 odsto nema uopšte aktivnih sastojaka.

Cijena koju plaća privreda

Firme čiji su proizvodi meta pirata i falsifikatora suočavaju se sa sljedećim:

- Gube na prodaji;
- Nekonkurentnost u odnosu na one firme koje se slobodno upuštaju u trošenje na istraživanja i razvoj i marketing legitimnih firmi;
- Mogućnošću da se smatra da proizvod ima nedostatke imitiranog proizvoda;
- Gubitkom stečenog prestiža žiga, kada su falsifikati dostupni bez sankcionisanja i
- Troškovima za praćenje tržišta i institucionalnih zakonskih mjera protiv falsifikatora.

Ovi troškovi koje snosi pojedinac ili firma, domaća ili strana, pretvaraju se u ekonomsku i društvenu cijenu koju plaća privreda i društvo u cjelini.

U jednom istraživanju MTK/Ifo iz 2005. godine, od 1.100 anketiranih ekonomista iz firmi i sa univerziteta iz 90 zemalja, 85 odsto smatra da falsifikovanje proizvoda i krađa intelektualne svojine predstavljaju jedan od gorućih problema sa kojima se suočava današnja privreda. Najveća zabrinutost u tom pogledu postoji u zemljama sa najnižim prihodima u Africi, ZND-u, Latinskoj Americi i većini zemalja istočne Evrope i Azije.

Kako se sistem intelektualne svojine može iskoristiti za dobrobit društva?

Pravilno upravljanje intelektualnom svojinom može postati moćan alat rasta i progresu u društvu. Da bi se iskoristili njeni potencijali, zaštita intelektualne svojine mora da se

podržava odgovarajućim politikama u toj oblasti i jakom opredijeljenošću vlada da uspostave efektivne instrumente za njeno sprovođenje i korišćenje prava intelektualne svojine.

Poziv na akciju

Da bi sistem intelektualne svojine bio korišćen za dobrobit zemlje i društva, vlade moraju preduzeti pozitivne akcije. Predložene mjere uključuju:

- Obezbeđivanje jasnih i primjenjivih prava na intelektualnu svojinu, bez diskriminacije u pogledu nacionalne pripadnosti;

- Unapređenje pristupa nacionalnom i međunarodnom sistemu intelektualne svojine:

- Niskim troškovima za dobijanje, održavanje i sprovođenje prava na intelektualnu svojinu;

- Obezbeđivanjem da procedure za dobijanje, održavanje i sprovođenje prava na intelektualnu svojinu budu jednostavne i lake za korišćenje;

- Harmonizovanjem sistema intelektualne svojine i saradnja na međunarodnom planu u cilju pojednostavljenja procedura i smanjenja troškova za dobijanje prava u nekoliko zemalja i na taj način pružanje pomoći inovatorima i stvaraočima u širenju njihovih inovacija i djela na globalnom planu;

- Obezbeđivanje efikasnog i dovoljnog finansiranja institucija za intelektualnu svojinu;

- Pružanje podrške politikama u domenu intelektualne svojine dobrim ekonomskim upravljanjem, dobrom infrastrukturom i drugim odgovarajućim politikama u oblastima kao što su obrazovanje, nauka i tehnologija, kultura, oporezivanje, investiciona regulativa, proizvodnja i tehničke podsticajne mjere, trgovina i konkurentnost;

- Uspostavljanje aktivne i jedinstvene politike u domenu intelektualne svojine koja bi bila koordinirana kroz državne organe;

- Obrazovanje lokalne zajednice, poslovnih krugova i javnosti o

temi potencijalne korisnosti sistema intelektualne svojine; upućivanje inovatora/proizvođača/stvaraoca kako da koriste zaštitu intelektualne svojine za njenu komercijalizaciju, i podržavanje nastojanja svih zainteresovanih strana u toj oblasti;

- Preduzimanje mjera protiv falsifikovanja i piratstva:

- Stavljanjem na listu prioriteta, jačanjem i stvaranjem zakonskog okvira za obezbeđivanje realizacije i mjera za sankcionisanje krađe intelektualne svojine;

- Insistiranjem na proaktivnim mjerama za bolje sprovođenje postojećih zakona kako bi se obezbijedilo da se efikasno primijene bar minimalne sankcije i ispune uslovi međunarodnih sporazuma;

- Jasnim određivanjem organa koji će biti odgovorni za sprovođenje sistema intelektualne svojine i izdvajanja dovoljno finansijskih i ljudskih resursa kako bi im se omogućio efektivan rad;

- Obukom službenika za sprovođenje zakona, kao što su policajci, carinici, kao i sudije na nacionalnom i preko-graničnom nivou, uz podršku nosioca prava i međunarodnih organizacija;

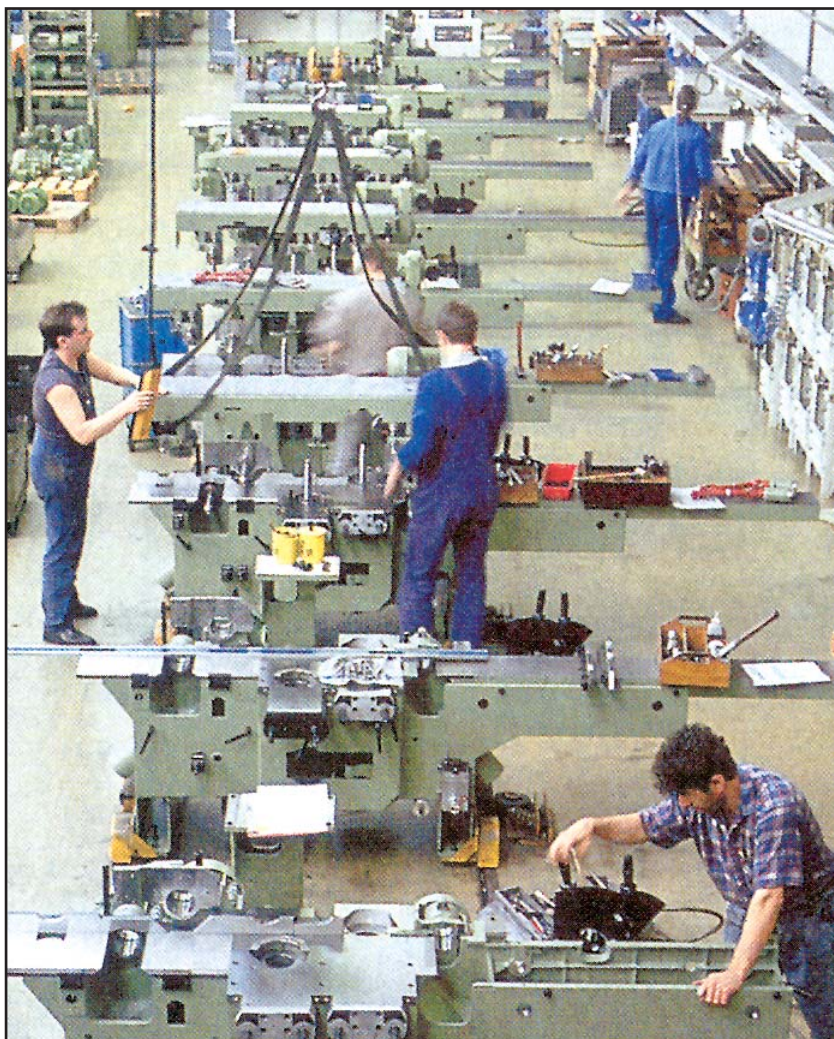
- Radom sa privrednim i multilateralnim institucijama radi boljeg prikupljanja podataka i dopunjavanjem ranijih istraživanja od multilateralnih institucija, kao što su WIPO, WCO, Interpol i OECD, u pogledu rasprostranjenosti i uticaja piratstva i falsifikovanja na društvo i privredu u svijetu;

- Nastojanjem da se poboljša razmjena informacija i dobre prakse na dobrovoljnoj bazi između privrede i udruženja kako bi se ubrzala realizacija politika i mjera usmjerenih protiv piratstva i falsifikovanja i

- Podizanjem nivoa svijesti o korisnosti zaštite intelektualne svojine i ogromne štete koju nanosi piratstvo i falsifikovanje.

Preneseno: **Međunarodna trgovinska komora**

*"Intelektualna svojina:
izvor inovacija, kreativnosti,
rasta i progresa"*
(kraj)

Zelena sedmica 2006.

“Biodiverzitet je život”

I ove godine, od 30. maja/svibnja do 2. juna/lipnja 2006. godine, u Briselu će biti održana Konferencija pod nazivom Zelena sedmica, čija je tema biodiverzitet

Zelena sedmica 2006. težište će staviti na četiri glavne komponente nastojanja da se zaustavi propast biodiverziteta:

- biodiverzitet kao globalni problem,
- upravljanje prirodnim resursima,
- prostor za prirodu i
- biodiverzitet i društvo.

Zelena sedmica će pružiti jedinstvenu mogućnost za razmjenu iskustava i dobrih praksi među nevladinim organizacijama, preduzećima, različitim nivoima vlasti i javnosti.

Biološka raznolikost ili biodiverzitet obuhvata spektar vrsta i ekosistema koji sačinjavaju život na Zemlji. Proteže se kroz više od 3000 miliona godina evolucije. Ljudi kao živa bića i sami su dio biodiverziteta, a postojanje čovjeka bilo bi nemoguće bez biodiverziteta.

Biodiverzitet je važan za “usluge” koje pruža priroda: klima, osigurana voda i zrak, plodnost zemljišta, lanac ishrane, proizvodnja hrane, goriva, vlakana i lijekova. Naša ekonomska konkurentnost, zaposlenje, sigurnost, kvalitet života - sve to zavisi od biodiverziteta.

I pored toga, svjedoci smo konstantnog narušavanja biodiverziteta. To je veliki problem sa emocionalne, kulturne, ali i ekonomske tačke gledišta. Mnogi naučnici razmatraju njegovu propadanje sa istom ozbiljnošću kao i klimatske promjene u smislu prijetnje ljudskom društvu.

Odgovornost za biodiverzitet prevazilazi susjedstvo, pa čak i Evropu. Stil života Evropljanina uveliko se zasniva na uvozu resursa i robe iz cijelog svijeta, podstičući često neodrživu eksploataciju prirodnih resursa, a tako i narušavanje biodiverziteta.

U svojim nastojanjima da se očuva i obnovi biodiverzitet, šefovi država i vlada zemalja EU složili su se “da zaustave narušavanje biodiverziteta (u EU) do 2010.” i da rade na obnovi staništa i prirodnih sistema. Ova vrlo izazovna obaveza pokazuje šta građani EU osjećaju prema biodiverzitetu.

Propadanje biodiverziteta nije neminovno. Kao prekretnica je uzeta 2010. godina, ali treba gledati unaprijed i priznati složeni odnos čovjeka sa prirodom, te težiti ka više izbalansiranom obliku razvoja.